

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа

«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»

ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

*періодичний
інформаційний
бюлетень*

**№3
2026**

УДК 001(4-6ЄС)

Ідентифікатор медіа R40-05189

ISSN 3041-1734 (online)

Редакційна рада: Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша

Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі : електронний інформаційний бюлетень // МОН України; ДНУ УкрІНТЕІ. – Київ : УкрІНТЕІ, 2026. – Вип. 03. – 46 с.

Електронний інформаційний бюлетень "Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі" – це результат щоденного моніторингу новин щодо інновацій, нових технологій, науково-дослідних та інноваційних проєктів, на виконання грантів від Європейської ради з питань досліджень, ініціативи МСП, змін законодавства в області науки, технологій та інноваційної діяльності за пріоритетними напрямками, актуальних подій.

Періодичність: щомісячно.

Рік заснування: 2017 р.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

IBAN: UA518201720313201001201097044 в УДКСУ у м. Києві,
код ЄДРПОУ 40814998, ПІН 408149926502, код платежу 25010100

З питань придбання:

тел: (044) 521-00-39, e-mail: uintei.info@gmail.com

Засновник: Державна наукова установа "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5332 від 12.04.2017 р.

Адреса редакції: 03150, м. Київ, вул. Антоновича, 180

ЗМІСТ

ОФІЦІЙНІ ЗАХОДИ	5
Міністри досліджень та інновацій провЕЛИ неформальну онлайн-зустріч	5
16-й керівний комітет платформи донорів України – Київ, Україна	5
Комісія презентує Програму гнучких та швидких оборонних інновацій (AGILE) на 115 мільйонів євро	7
ЄС інвестує 330 мільйонів євро для прискорення розвитку термоядерної енергетики та підтримки ядерних технологій і навичок	8
ЄС посилює співпрацю в космічній галузі з Норвегією та Ісландією, уклавши Угоду про безпечне з'єднання	9
Європейський парламент закликає посилити участь приватного сектору в екосистемі досліджень та інновацій ЄС	10
ESFRI визначає нове стратегічне бачення та пріоритети для дослідницьких інфраструктур Європи	11
Платформа публікацій з відкритим доступом Open Research Europe вступає в новий етап роботи	11
НОВА система метрик і індикаторів для оцінки знань	12
ЄК та ЄІБ запускають Консультаційний фонд сталого розвитку водних ресурсів	13
ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ	14
Комісія представляє нову Стратегію гендерної рівності	14
ERC приймає нові рекомендації щодо використання штучного інтелекту в оцінюванні	15
Посилена система для безпечних та сталих хімічних речовин і матеріалів за принципом проєктування для сприяння лідерству Європи в галузі чистої промисловості	15
ЕСНА оголошує про підтримку кваліфікованих обмежень на «перфторвуглецеві хімічні речовини» (PFAS) «назавжди»	16
Рада схвалила Висновки щодо Стратегії ЄС з біоекономіки	17
КОМІСІЯ УХВАЛИЛА СТРАТЕГІЇ ЄС З ПРОМИСЛОВОГО МОРСЬКОГО ТА ПОРТОВОГО СЕКТОРІВ	18
Боротьба з дефіцитом кваліфікованих кадрів: Рада ухвалює рекомендацію щодо людського капіталу	19
АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ	20
Звіт ERC показує, що передові дослідження ШІ можуть допомогти впровадити правила ЄС щодо надійного ШІ в охороні здоров'я	20
Рекорд заявок на патенти в Європейському патентному відомстві (ЕРО) завдяки цифровим та енергетичним технологіям	21
ОБСЕРВАТОРІЯ ЕРО З ПАТЕНТІВ І ТЕХНОЛОГІЙ ПУБЛІКУЄ НОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ЖІНОК-ВИНАХІДНИЦЬ	22
Дослідження Світового банку містить аналіз та рекомендації щодо покращення управління сільськогосподарськими ризиками в ЄС	23
звіт про те, як докторські ступені зміцнюють дослідницько-промислові канали	24
ДОСЛІДЖЕННЯ JRC - РІЗНОМАНІТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У РЕГІОНАХ ЄС	25

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ	26
МОН співпрацюватиме із Швецією задля розвитку системи освіти дорослих, навчання впродовж життя та у вищій освіті.....	26
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ... 27	27
Особливості розподілу 3 млрд грн додаткового фінансування науки: результати вебінару	27
ЦЕРН звільнив Україну від сплати внесків на 2026 рік: підтримка української науки триває	28
European Deep Tech Week: як українські розробки інтегруються в європейську екосистему	28
Президент України підписав закон щодо розвитку дослідницької інфраструктури та підтримки молодих учених.....	29
МОН опублікувало Порядок прийому до закладів вищої освіти у 2026 році.....	30
Від ідеї до прототипу: студентські команди представили рішення для безпілотних систем у межах конкурсу Brave Students	31
Бойові дані для тренування AI-моделей: уряд ухвалив постанову, що дозволяє тренувати автономні системи на реальних даних з поля бою.....	32
НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ	33
Комісія публікує нові рекомендації щодо декарбонізації будівель та підвищення їхньої циркулярності	33
Десятирічну хімічну загадку розгадано, оскільки вперше вловлено невловиму молекулу	34
Антипротони з фабрики антиречовини ЦЕРНу здійснили свою першу подорож автомобілем.....	35
Комісія представляє новий інструмент штучного інтелекту для боротьби з попередженнями у сільськогосподарській галузі та шахрайством з харчовими продуктами	36
Комісія представляє заходи щодо підвищення енергетичної незалежності та доступності ЄС.....	37
ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ	39
Новітні технології для зеленого сільського господарства наступного покоління	39
ЗАВЕРШЕНІ ПРОЄКТИ	40
Нові способи діагностики та лікування складних захворювань мозку.....	40
ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ	42
старт конкурсу НФДУ "Передова фундаментальна наука в Україні 2027–2029"	42
Розпочато подання заявок на European Digital Skills Awards 2026: можливість для українських ініціатив	42
Спільні українсько-австрійські науково-дослідні проєкти для реалізації у 2027-2028 рр.: оголошено конкурс.....	43
ЄК оголошує про запрошення на участь у конкурсі EU TalentOn	44
Комісія ухвалила робочу програму на суму €1,5 мільярда для стимулювання європейської та української оборонної промисловості	45
Конкурс на здобуття Стипендії імені Едуарда Зуба.....	46

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ

МІНІСТРИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ ПРОВЕЛИ НЕФОРМАЛЬНУ ОНЛАЙН-ЗУСТРІЧ

На запрошення Кіпрського головування в Раді ЄС міністри, відповідальні за дослідження та інновації з держав-членів ЄС, разом зі своїми колегами з Ісландії, Норвегії, Швейцарії та Сполученого Королівства провели 31 березня 2026 року віртуальну дискусію щодо політики зміцнення інноваційного потенціалу Європи.

Обмін інформацією був зосереджений на тому, як краще перетворити досконалість досліджень на ринкові інновації та зміцнити позиції Європи на світовому ринку. Зустріч провів Нікодемос Даміану, заступник міністра досліджень, інновацій та цифрової політики Кіпру. Європейську Комісію представляла комісар з питань стартапів, досліджень та інновацій Катерина Захарієва.

Учасники обговорили проблеми, що залишаються для інноваційних компаній, зокрема, щодо масштабування за кордоном. Вони також дослідили шляхи зміцнення каналу досліджень та інновацій та прискорення впровадження результатів досліджень на ринок. У цьому контексті міністрам було запропоновано поділитися передовим національним та регіональним досвідом і виділити успішні ініціативи, які можуть служити натхненням для ширших європейських дій. У дискусії також розглядалося, як Європа може підвищити свою привабливість для дослідників, новаторів та інвесторів.

Обмін інформацією ґрунтувався на нещодавніх ініціативах, включаючи Стратегію ЄС щодо стартапів та масштабних компаній, ініціативу «Вибери Європу» та пропозицію щодо 28-го режиму. Віртуальна зустріч також відбулася в контексті майбутніх ініціатив, таких як Фонд Scaleup Europe, Європейський закон про інновації та Закон про Європейський дослідницький простір.

Наступне офіційне засідання Ради з питань конкурентоспроможності (дослідження) заплановано на 29 травня у Брюсселі.

<https://era.gv.at/news-items/from-research-excellence-to-global-scale-ministers-for-research-and-innovation-hold-informal-online-meeting/>

16-Й КЕРІВНИЙ КОМІТЕТ ПЛАТФОРМИ ДОНОРІВ УКРАЇНИ – КИЇВ, УКРАЇНА

Платформа донорів України провела своє 16-те засідання Керівного комітету 24–25 березня 2026 року в Києві за участі високопосадовців Уряду України, членів Платформи, спостерігачів та міжнародних фінансових інституцій. На полях зустрічі учасники також обмінялися думками з представниками великого бізнесу та організацій громадянського суспільства щодо підтримки стійкості України, її відновлення та відбудови.

Засідання Керівного комітету відкрила Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко, а головував Міністр фінансів Сергій Марченко. Основними темами обговорення стали макроекономічні перспективи України, прогрес реформ і пріоритети відновлення, а також шляхи мобілізації додаткової міжнародної підтримки та подальшого посилення координації між партнерами.

Останні дані, надані до Секретаріату Платформи донорами, свідчать, що їхні сукупні зобов'язання щодо економічної підтримки – включно з уже отриманою та майбутньою допомогою, а також фінансуванням відновлення і відбудови – наразі досягли 264,8 млрд доларів США. Щодо бюджетної підтримки, у період з лютого 2022 року по грудень 2025 року Україна отримала понад 167 млрд доларів США від членів Платформи, спостерігачів та учасників. У цьому контексті Керівний комітет обговорив останню оцінку потреб України у зовнішньому фінансуванні на 2026 та 2027 роки.

Уряд України представив свою Стратегію фінансування, включно з оглядом планів видатків, прогнозами внутрішніх доходів і залишковим дефіцитом фінансування бюджету. Згідно з останнім звітом Міжнародного валютного фонду (МВФ) за лютий 2026 року, загальні потреби у зовнішньому фінансуванні оцінюються на рівні близько 52 млрд доларів США у 2026 році (включно з понад 5 млрд доларів США, вже наданими станом на початок березня 2026 року) та приблизно 43 млрд доларів США у 2027 році.

Партнери поділилися оновленою інформацією щодо поточної фінансової підтримки. МВФ проінформував членів про події, пов'язані з його *програмою розширеного фінансування*, а Європейська комісія надала оновлену інформацію щодо кредиту на підтримку України. Члени обговорили наступні кроки для подолання залишкового дефіциту фінансування та забезпечення передбачуваної та сталої бюджетної підтримки України в найближчі роки.

Уряд України поінформував донорів про прогрес у прийнятті та впровадженні ключових реформ, включаючи заходи, вжиті з часу 15-го засідання Керівного комітету в листопаді 2025 року щодо боротьби з корупцією, управління державними підприємствами, верховенства права та регуляторних змін для покращення інвестиційного клімату. Комісія поділилася своєю оцінкою прогресу України в реформах, пов'язаних з *Планом для України* та процесом вступу України до ЄС. Керівний комітет розглянув пріоритетні інвестиційні потреби України у відновленні та відновленні, включаючи ті, що визначені у п'ятому розділі *Швидка оцінка пошкоджень і потреб* (RDNA5), опубліковано у лютому 2025 року.

На основі аналізу останніх даних про донорів Керівний комітет схвалив рекомендації щодо підтримки та оптимізації фінансування, а також підвищення прозорості та координації. Учасники платформи також взяли участь у спільному заході з українськими громадськими організаціями з питань соціального відновлення. Обговорення були зосереджені на, зокрема, вирішенні демографічних проблем через залучення молоді, освіти та навчання; підготовці до повернення та реінтеграції українських біженців.

https://enlargement.ec.europa.eu/news/ukraine-donor-platform-holds-16th-steering-committee-kyiv-ukraine-2026-03-25_en

КОМІСІЯ ПРЕЗЕНТУЄ ПРОГРАМУ ГНУЧКИХ ТА ШВИДКИХ ОБОРОННИХ ІННОВАЦІЙ (AGILE) НА 115 МІЛЬЙОНІВ ЄВРО

Європейська Комісія представляє новий інструмент фінансування AGILE на суму 115 мільйонів євро, з метою максимально швидкого впровадження

оборонних технологій в польові умови. Цей пілотний інструмент має на меті прискорити розробку та тестування проривних оборонних інновацій та їхнє впровадження на ринку, таких як штучний інтелект, квантові технології або дрони, зосереджуючись на підтримці малих та середніх підприємств, включаючи стартапи та компанії, що масштабуються.

Агресійна війна Росії проти України показала, що успіх на полі бою тепер залежить від коротких інноваційних циклів; здатності розробляти, тестувати та впроваджувати нові технології та економічно ефективні рішення протягом тижнів або місяців, а не років. Оскільки сучасна війна переживає швидку цифрову та технологічну трансформацію, AGILE розроблений для гравців "Нової оборони", стартапів та технологічних новаторів, які рухаються з високою швидкістю. Для їхньої підтримки програма забезпечить швидше та гнучкіше фінансування для окремих компаній та дозволить якомога швидше впроваджувати інновації.

AGILE прагнути працювати з прискореним часом надання грантів, лише чотири місяці, та досягати технологій оборонними силами протягом 1-3 років. Програма AGILE підтримуватиме від 20 до 30 проєктів, забезпечуючи до 100% фінансування всіх відповідних витрат. Вона також включатиме ретроактивне положення, яке дозволить компаніям вимагати відшкодування витрат, понесених до трьох місяців до закриття конкурсу заявок, для сприяння швидкому впровадженню інновацій.

Робоча програма охоплюватиме два основні типи діяльності: розробку проривних оборонних продуктів і технологій, орієнтовану на конкретні цілі, та виведення на ринок шляхом сприяння виходу оборонних рішень на реальні ринки. Вона буде повністю узгоджена з найнагальнішими потребами держав-членів ЄС та забезпечить, щоб європейська оборона була не просто інноваційною, а й готовою реагувати на будь-яку загрозу в будь-який момент.

Наступні кроки

Комісія представить Європейському парламенту та Раді пропозицію щодо нового Регламенту про створення AGILE для прийняття згідно зі звичайною законодавчою процедурою. Очікується, що інструмент запрацює з початку 2027 року, щоб забезпечити швидке розгортання нових технологій у європейських збройних силах.

Передумови

В останні роки Європейський Союз активізував зусилля щодо посилення оборонних досліджень та розробок, зокрема через *Європейський оборонний фонд (EDF)*, який сприяє спільним транскордонним проєктам. У цих рамках Схема оборонних інновацій ЄС (EUDIS) підтримує стартапи та малі та середні підприємства, тоді як Центр оборонних інновацій ЄС (HEDI), запущений Європейським оборонним агентством, зміцнює співпрацю між

державами-членами та зацікавленими сторонами. Разом ці інструменти забезпечують міцну основу для спільних оборонних інновацій у Європі.

Водночас необхідні додаткові зусилля для доповнення існуючих інструментів більш гнучкими механізмами. Нещодавні ініціативи, включаючи Дорожню карту "Збереження миру – Готовність 2030" та Білу книгу про майбутнє європейської оборони – Готовність 2030, підкреслюють необхідність прискорення інновацій та впровадження нових технологій. У цьому контексті Дорожня карта трансформації оборонної промисловості ЄС закликає до більшої швидкості, гнучкості та готовності до ризиків у всій європейській оборонній екосистемі, а також підкреслює необхідність нових, більш адаптивних інструментів підтримки, що прокладають шлях для програми AGILE.

Для отримання додаткової інформації

Пропозиція щодо Регламенту про створення AGILE

Інформаційний бюлетень про AGILE

Біла книга з європейської оборони – Готовність до 2030 року

Дорожня карта оборонної готовності до 2030 року

Дорожня карта трансформації оборонної промисловості ЄС

Рамкова програма Європейського оборонного фонду

Рамкова програма Європейської схеми оборонних інновацій

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_687

ЄС ІНВЕСТУЄ 330 МІЛЬЙОНІВ ЄВРО ДЛЯ ПРИСКОРЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРМОЯДЕРНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПІДТРИМКИ ЯДЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І НАВИЧОК

19 березня 2026 року Європейська Комісія зробила рішучий крок у розвитку ядерних технологій, прийнявши Робочу програму для Програми досліджень та

навчання Євратому на 2026 та 2027 роки. Охоплюючи ядерні дослідження та інновації, Програма пропонує додаткове фінансування для програми "Горизонт Європа".

Робоча програма на 2026-2027 роки спрямована на зміцнення енергетичної незалежності, конкурентоспроможності та технологічного лідерства ЄС, одночасно просуваючись до вуглецевої нейтральності до 2050 року, відповідно до пріоритетів, визначених у Ілюстративній програмі Співтовариства з ядерної енергетики (PINC), Законі про нульову промисловість, Угоді про чисту промисловість та Стратегії щодо малих модульних реакторів (SMR), представлений президентом фон дер Ляєн на саміті з ядерної енергетики 10 березня в Парижі. Крім того, вона підтримуватиме розвиток технологій, пов'язаних з термоядерним синтезом, – крок до майбутньої Стратегії ЄС з термоядерного синтезу.

Термоядерний синтез має потенціал для революціонування енергетичного ландшафту Європи. ЄС прагне підключити першу комерційну термоядерну електростанцію до мережі, забезпечуючи чисту, доступну та безпечну енергію для європейських громадян

та підприємств. Тому Робоча програма на 2026-2027 роки інвестує 222 мільйони євро у просування термоядерної енергетики з лабораторій до енергомережі шляхом:

- створення нового Європейського державно-приватного партнерства для термоядерної енергетики, щоб допомогти розробити комерційно життєздатні технології термоядерного синтезу та побудувати потужний європейський ланцюг поставок;

- підтримки викликів, пов'язаних з термоядерним синтезом, в рамках інструментів Європейської ради з інновацій, щоб допомогти новим стартапам у сфері термоядерного синтезу розвивати та вдосконалювати свої технології в ЄС, одночасно залучаючи приватні інвестиції;

- пріоритетності фундаментальних досліджень у галузі термоядерного синтезу та розвитку талантів, кваліфікованих у галузі термоядерного синтезу, поряд зі спільним використанням дослідницьких установ.

Оскільки очікується, що попит на електроенергію в ЄС подвоїться до 2050 року, Робоча програма на 2026-2027 роки розроблена для зміцнення здатності ЄС покладатися на передові результати досліджень, інновації та таланти для безпечної розробки чистих та низьковуглецевих технологій "зроблено в Європі".

У сфері ядерного поділу (108 мільйонів євро) спільні дослідження, що спонсоруються Програмою, серед іншого, будуть зосереджені на безпечному поводженні з радіоактивними відходами, радіаційному захисті та інноваціях у ядерних матеріалах.

Крім того, Програма буде спрямована на дослідження, що охоплюють безпеку довгострокової експлуатації існуючих атомних електростанцій, малих магнітних реакторів, вдосконалених реакторів та ядерного палива. Також Програма зосередиться на досягненнях у ядерній медицині, фінансуючи дослідження для підвищення автономії ЄС у постачанні ізотопів для нових методів лікування в ядерній медицині.

Нарешті, Програма матиме на меті залучення талантів у галузі ядерної медицини як з Європейського Союзу, так і з-за його меж, наприклад, через гранти Марії Склодовської-Кюрі. Програма також сприятиме відкритому доступу до понад 230 ядерних дослідницьких установок по всьому ЄС та подальшій інтеграції українських дослідників-ядерників до Європейського дослідницького простору.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_651

ЄС ПОСИЛЮЄ СПІВПРАЦЮ В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ З НОРВЕГІЄЮ ТА ІСЛАНДІЄЮ, УКЛАВШИ УГОДУ ПРО БЕЗПЕЧНЕ З'ЄДНАННЯ

Європейський Союз підписав Угоду з Норвегією та Ісландією, яка дозволяє обом країнам приєднатися до GOVSATCOM та Програми безпечного зв'язку IRIS². Угода підкреслює зобов'язання ЄС щодо співпраці з цими країнами.

Безпечне, безперебійне та швидко запроваджене супутникове з'єднання є важливим для безпеки, стійкості та реагування на надзвичайні ситуації у віддалених регіонах. У районі з обмеженою інфраструктурою ці послуги забезпечують надійне з'єднання для державних органів та служб екстреної допомоги,

одночасно захищаючи конфіденційну інформацію та підтримуючи безпечне повітряне та морське судноплавство.

Система ЄС GOVSATCOM, яка працює з січня 2026 року, разом із Програмою безпечного зв'язку також покращить можливості Ісландії та Норвегії в таких сферах, як управління кризами, безпечні урядові операції та реагування на стихійні лиха, моніторинг клімату чи захист навколишнього середовища. Очікується, що покращене з'єднання також принесе користь віддаленим громадам, включаючи доступ до медичного обслуговування.

Угоду підписали європейський комісар з питань оборони та космосу Андрюс Кубілюс від імені ЄС разом із пані Сесілі Мірсет, міністром торгівлі та промисловості Норвегії, та паном Стефаном Хаукуром Йоханнессоном, послом Ісландії в ЄС. Це знаменує собою ще один крок у зміцненні співпраці з ключовими партнерами. Участь Норвегії та Ісландії в цих програмах та їхній доступ до пов'язаних з ними послуг допоможуть зміцнити свою зв'язність, а також роль ЄС як глобального гравця, і підтримуватимуть міжнародну співпрацю відповідно до Космічної стратегії для Європи.

https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-boosts-space-cooperation-norway-and-iceland-secure-connectivity-agreement-2026-03-26_en

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ЗАКЛИКАЄ ПОСИЛИТИ УЧАСТЬ ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ В ЕКОСИСТЕМІ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ ЄС

10 березня 2026 року Європейський парламент схвалив резолюцію щодо майбутнього законодавчого акту про Європейський дослідницький простір, в якій закликається до більшої участі приватного сектору в системі досліджень та інновацій ЄС.

Текст був прийнятий 399 голосами "за", 78 голосами "проти" та 69 утрималися. Депутати Європарламенту закликають до вжиття заходів щодо стимулювання участі приватного сектору в дослідженнях та інноваціях шляхом тіснішої координації між зацікавленими сторонами та розширеного використання державно-приватних партнерств. Парламент також хоче, щоб майбутній Закон про ERA закріпив мету ЄС інвестувати щонайменше 3% ВВП Союзу в дослідження та розробки до 2030 року. Ця ціль буде підкріплена національними цілями щодо загальних витрат на дослідження та розробки.

Держави-члени закликаються розробити дорожні карти та цілі для кращої координації інвестицій у дослідження та розробки та забезпечення того, щоб державне та приватне фінансування взаємно підкріплювали одне одного, а не дублювалися.

Пропозицію Комісії щодо Закону про ERA має бути представлено до вересня 2026 року.

Резолюцію можна завантажити тут:

Резолюція Європейського парламенту щодо майбутнього Закону про ERA

<https://era.gv.at/news-items/european-parliament-calls-to-strengthen-private-sector-involvement-in-eu-ri-ecosystem/>

ESFRI ВИЗНАЧАЄ НОВЕ СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ ТА ПРІОРИТЕТИ ДЛЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ІНФРАСТРУКТУР ЄВРОПИ

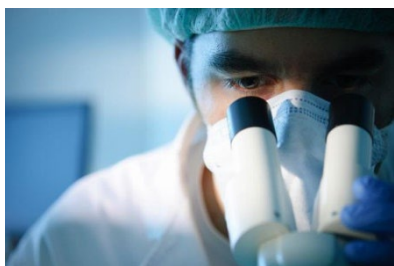
Європейський стратегічний форум з дослідницьких інфраструктур (ESFRI) опублікував новий документ, у якому пояснюється його стратегічна роль та викладаються його пріоритети на майбутнє, реагуючи на швидкі зміни в ландшафті дослідницької та інноваційної інфраструктури Європи.

Спираючись на понад двадцятирічний досвід координації дослідницьких інфраструктур по всій Європі, документ підкреслює важливість комплексного підходу, який поєднує дослідження, технології, дані та цифрові інфраструктури. У ньому окреслено кілька основних пріоритетів на найближчі роки: покращення стратегічного прогнозування, зміцнення та оптимізація ландшафту інфраструктури, допомога у формуванні управління майбутньою загальноєвропейською координаційною системою та посилення впливу методів та діяльності ESFRI. Документ можна завантажити тут:

Стратегічна роль та майбутні напрямки ESFRI

<https://era.gv.at/news-items/esfri-sets-out-new-strategic-vision-and-priorities-for-europes-research-infrastructures/>

ПЛАТФОРМА ПУБЛІКАЦІЙ З ВІДКРИТИМ ДОСТУПОМ OPEN RESEARCH EUROPE ВСТУПАЄ В НОВИЙ ЕТАП РОБОТИ

Open Research Europe (ORE) – це платформа Європейської комісії з відкритим доступом до публікацій для досліджень, що фінансуються всіма програмами ЄС. Запущена у 2021 році для просування інноваційних публікацій з відкритим доступом без оплати, платформа зараз готується до вступу в новий етап.

Підтримана бюджетом майже 17 мільйонів євро на період 2026-2031 років та співфінансована Європейською комісією на суму до 10 мільйонів євро, нова фаза ORE має розпочати роботу як колективно підтримувана видавнича служба восени 2026 року, а CERN керуватиме платформою. Скориставшись її успіхом, видавнича служба буде керуватися національними дослідницькими організаціями з 11 країн (Австрії, Франції, Німеччини, Італії, Нідерландів, Норвегії, Португалії, Словенії, Іспанії, Швеції та Швейцарії).

Окрім дослідників, які отримують гранти ЄС, колективне фінансування також дозволить дослідникам з країн-учасниць публікувати свої роботи без оплати, що значно розширить можливості авторів.

ORE було задумано в рамках політики Європейського дослідницького простору (ERA) з метою забезпечення відкритого доступу до високоякісних результатів досліджень, що фінансуються ЄС, зміцнення вільного обігу знань та максимізації впливу досліджень, що фінансуються з державного бюджету. За п'ять років з моменту запуску платформа демонструвала стабільне зростання та популярність серед дослідницької спільноти, опублікувавши понад 1200 статей 6300 авторів з понад 3000 установ по всьому світу.

Платформа розпочала свою діяльність з метою переосмислити наукові публікації, не лише пропонуючи дослідникам безкоштовну платформу відкритого доступу, але й збагачуючи публічні знання та сприяючи довірі до науки за допомогою інноваційної моделі публікації, що характеризується ретельним та відкритим рецензуванням після публікації.

Метою ORE було безперешкодно інтегрувати дослідження, що фінансуються з державного бюджету, в ERA, як зазначено у звіті про обсяг робіт, *опублікованому Комісією у вересні 2024 року*. Саме тому активізувалися зусилля щодо перетворення ORE на колективно фінансовану масштабну платформу відкритого доступу, що служить суспільному благу. Впроваджуючи відкриті та рівноправні практики публікацій у дослідницьких установах, новий етап ORE створить основу для інклюзивної платформи, що сприятиме прозорості, підзвітності та транскордонній співпраці в наукових дослідженнях.

Для отримання додаткової інформації:

Новини Генерального директорату Європейської комісії з досліджень та технологічних розробок

Платформа Open Research Europe

<https://era.gv.at/news-items/open-access-publishing-platform-open-research-europe-is-entering-a-new-phase-of-operation/>

НОВА СИСТЕМА МЕТРИК І ІНДИКАТОРІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ЗНАНЬ

30 березня 2026 року Європейська комісія опублікувала результати експертного дослідження, яке надало нову основу для відстеження того, як дослідження перетворюються на цінність у державах-членах та асоційованих країнах ERA. Запропонована система допоможе цим країнам оцінити вплив своїх дій, забезпечуючи досягнення інновацій у суспільстві та підвищення конкурентоспроможності в Європі. Система вимірювань є частиною дій, що впливають з *порядку денного політики Європейського наукового простору на 2025-2027 роки*.

Ця система відображає «багатогранну цінність» діяльності з валоризації – від комерційних проривів до кращої державної політики та залучення громади. Завдяки запропонованим 16 індикаторам і 41 метриці країни тепер можуть краще оцінювати, як інвестиції в дослідження та інновації зміцнюють їхню економіку та суспільство.

Розглядаються як негайні результати, так і довгострокові наслідки досліджень. Система включає встановлені та нові метрики, що відстежують комерціалізацію досліджень, такі як співпатенти між промисловістю та академією, використання інтелектуальної власності, венчурні інвестиції у спін-ауті та кількість стартапів під керівництвом докторів наук, серед інших. Крім того, вона пропонує нові метрики для оцінки внеску досліджень у стандартизацію, метрики для вимірювання того, як дослідження сприяють формуванню політики, а також метрики для оцінювання залучення суспільних акторів до оцінки цінності знань.

Дослідження містить рекомендації щодо пілотного тестування метрик, а також подальшого вдосконалення методології та покращення узгодження даних.

Наступні кроки

Вибрані показники будуть використані для *механізму моніторингу ERA* та звіту *про результати науки, досліджень та інновацій*. Це дослідження надає політикам практичний ресурс для відстеження прогресу у валоризації знань та посилення впливу європейських досліджень.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/new-framework-measure-knowledge-valorisation-2026-03-30_en

ЄК ТА ЄІБ ЗАПУСКАЮТЬ КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ФОНД СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВОДНИХ РЕСУРСІВ

Європейська Комісія у партнерстві з Групою Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) 30 березня 2026 року запустила Консультативний фонд зі сталого водного господарства (SWAF-G). SWAF-G – це

пілотна схема вартістю 10 мільйонів євро у межах ініціативи Консультативного центру InvestEU, що фінансується програмою «Горизонт Європа». Цей інструмент розроблений для допомоги як державним, так і приватним організаціям у розробці та реалізації інвестицій у циркулярну економіку у водному секторі держав-членів ЄС.

Він допоможе зацікавленим сторонам у технічній підготовці, нарощуванні потенціалу, розвитку ринку та інтеграції ланцюжка створення вартості водних ресурсів, щоб оптимізувати управління водними ресурсами та підвищити довгострокову екологічну та економічну стійкість.

Цей об'єкт є одним із ключових заходів у рамках *Стратегії стійкості до водних ресурсів*. Він сприяє:

- масштабуванню стійких та циклічних водних систем;
- зміцненню портфелів інвестиційно-готових проєктів;
- просуванню цілей ЄС у сфері водних ресурсів та циркулярної економіки.

SWAF-G реалізується в рамках *Ініціативи «Циркулярні міста та регіони» (CCRI)*, яка забезпечує системну та територіальну основу для реалізації. CCRI очолює Комісія в рамках Плану дій щодо циркулярної економіки та фінансується програмою «Горизонт Європа». Вона підтримує інтегровані рішення в усьому ланцюжку створення вартості водних ресурсів, включаючи повторне використання, ефективність та відновлення ресурсів, одночасно закріплюючи проєкти в місцевих та регіональних екосистемах. Це гарантує, що інвестиції є системно узгодженими та територіально обґрунтованими.

Як пілотний проєкт, SWAF-G спрямований на проєкти, які вже визначені в портфелі ЄІБ, підтримуючи їх просування до стадії готовності до інвестицій.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/new-eu-initiative-bolsters-investment-circular-water-systems-2026-03-30_en

ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

КОМІСІЯ ПРЕДСТАВЛЯЄ НОВУ СТРАТЕГІЮ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Європейська Комісія опублікувала свою нову Стратегію гендерної рівності на 2026-2030 роки. За допомогою цієї нової Стратегії Комісія прагне посилити дії ЄС у ключових сферах, вирішити нові проблеми та активізувати роботу з впровадження чинного законодавства та політики.

Стратегія встановлює чіткі пріоритети для досліджень та інновацій: Комісія продовжуватиме фінансувати цільові, гендерно-орієнтовані дослідження в рамках програми "Горизонт Європа" з чітким міжгалузевим підходом (наприклад, щодо здоров'я жінок, гендерно-зумовленого насильства, поляризації, дезінформації та антигендерних наративів).

Інтеграція гендерного виміру в дослідження та інноваційний контент залишається обов'язковою в більшості конкурсів програми "Горизонт Європа" та буде надалі просуватися через керівництво та моніторинг.

Ключовим новим заходом є "План дій для жінок у дослідженнях, інноваціях та стартапах" (запланований на 2026 рік). Його метою є розширення участі та лідерства жінок в екосистемах досліджень та інновацій, подолання структурних бар'єрів та гендерних упереджень у наймі, кар'єрі та фінансуванні, а також покращення доступу до фінансування для інноваційних компаній та стартапів, очолюваних жінками, зокрема за допомогою гендерно-розумних інвестиційних інструментів (наприклад, через співпрацю з Групою ЄІБ та схемами типу InvestEU).

Стратегія також підтримує інклюзивне встановлення стандартів та безпеку продукції, заохочуючи європейські органи стандартизації використовувати репрезентативні дані та враховувати гендерно-специфічний вплив під час розробки стандартів та оцінки ризиків продукції. Це має на меті уникнути упереджень у дизайні продуктів, технологій та систем штучного інтелекту.

Крім того, Комісія запустить "Мережу досліджень та інновацій для Союзу рівності", щоб об'єднати проєкти та зацікавлені сторони, які працюють над темами, пов'язаними з рівністю, посилити доказову базу для розробки політики та підтримати впровадження гендерної рівності в усіх програмах ЄС.

Загалом, заплановані дії спрямовані на усунення бар'єрів для жінок-дослідників, новаторів та засновниць, узгодження стандартів та технологій з різноманітністю населення ЄС та забезпечення того, щоб результати досліджень та інновацій сприяли більш гендерно рівному суспільству.

[Commission presents new Gender Equality Strategy 2026-2030](#)

ERC ПРИЙМАЄ НОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОЦІНЮВАННІ

Наукова рада ERC ухвалила нові рекомендації щодо використання штучного інтелекту під час оцінки грантових заявок. Ці рекомендації спрямовані на захист цілісності експертної оцінки, водночас дозволяючи обмежене використання штучного інтелекту там, де це не ставить під загрозу відповідальність чи довіру.

Це керівництво базується на двох основних принципах: недеlegaування завдання оцінювання та суворий захист конфіденційності. Рецензенти несуть повну відповідальність за оцінювання пропозицій та написання рецензій. Інструменти штучного інтелекту не можуть використовуватися для узагальнення пропозицій, оцінки їхньої наукової цінності або створення чернеток оцінок.

Завантаження пропозицій або будь-якої їх частини до зовнішніх систем штучного інтелекту заборонено, оскільки це розкриє конфіденційну інформацію третім сторонам. Дозволено обмежене використання. Рецензенти можуть використовувати інструменти штучного інтелекту для покращення мови своїх звітів або для пошуку загальної інформації за умови, що вміст пропозицій або персональні дані не передаються, а оцінювання не делегується.

<https://erc.europa.eu/news-events/news/erc-clarifies-limits-ai-use-grant-evaluation>

ПОСИЛЕНА СИСТЕМА ДЛЯ БЕЗПЕЧНИХ ТА СТАЛИХ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН І МАТЕРІАЛІВ ЗА ПРИНЦИПОМ ПРОЄКТУВАННЯ ДЛЯ СПРИЯННЯ ЛІДЕРСТВУ ЄВРОПИ В ГАЛУЗІ ЧИСТОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Комісія ухвалила переглянуті рекомендації щодо рамкової програми "Безпечний та сталий розвиток за проєктом" (SSbD), що підсилює зобов'язання Європи щодо інновацій у сфері хімічних речовин та

матеріалів та відповідає амбіціям Угоди про чисту промисловість щодо безтоксичної, циркулярної та конкурентоспроможної економіки.

Спираючись на початкові *рекомендації Комісії 2022* року, ця оновлена рамкова програма була сформована завдяки широкій взаємодії зацікавлених сторін та реальним випробуванням у ключових ланцюгах створення вартості, від упаковки, текстилю та будівництва до автомобільної, енергетичної, електронної та фармацевтичної промисловості. Вона знаменує собою стратегічний крок уперед у впровадженні безпеки, сталого розвитку та функціональності на кожному етапі життєвого циклу продукту.

Комісія активно сприятиме впровадженню підходу SSbD через різні канали, зокрема через Центри інновацій та заміни хімічних речовин ЄС. Комісія розпочала роботу над цими центрами на конференції на тему "Безпечний та сталий дизайн: прискорення промислового переходу" 19 березня 2026 року. Цей захід надав зацікавленим сторонам можливість

дізнатися про нову структуру SSbD та про те, як вона може сприяти промисловій трансформації. SSbD також актуальний для передових матеріалів, щодо яких Комісія представить Закон про передові матеріали до кінця року.

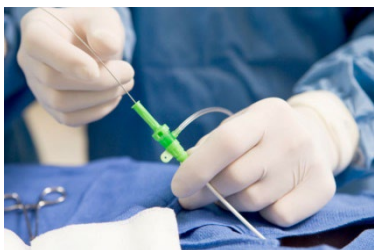
Як було оголошено в Плані дій Європейської хімічної промисловості, центри інновацій та заміщення хімічних речовин ЄС будуть спрямовані на підтримку компаній та дослідників у подоланні інноваційних бар'єрів, прискоренні розробки безпечніших альтернатив та підтримці заміщення цільових хімічних речовин. Ці Рекомендації закликають держави-члени, промисловість – включаючи МСП, стартапи та скейлапи – разом з університетами, дослідницькими установами та інноваційними центрами впроваджувати принципи SSbD на кожному етапі розробки хімічних речовин та матеріалів.

Передумови

Уперше оголошені в *Стратегії сталого розвитку хімічних речовин 2020 року*, початкові Рекомендації Комісії щодо створення європейської системи оцінки "Безпечних та сталих дизайнів хімічних речовин та матеріалів" були прийняті в грудні 2022 року. Далі був період тестування, протягом якого держави-члени, промисловість, академічні кола, дослідницькі та технологічні організації надали свої відгуки щодо системи оцінки через добровільний механізм звітності. Це врахувалося в переглянутих Рекомендаціях Комісії, які зберігають амбіції та покращують керівництво щодо інновацій, а також вводять нові компоненти та спрощені точки входу для прийняття обґрунтованих рішень.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/strengthened-framework-safe-and-sustainable-design-chemicals-and-materials-drive-europes-clean-2026-03-06_en

ЕСНА ОГОЛОШУЄ ПРО ПІДТРИМКУ КВАЛІФІКОВАНИХ ОБМЕЖЕНЬ НА «ПЕРФТОРВУГЛЕЦЕВІ ХІМІЧНІ РЕЧОВИНИ» (PFAS) «НАЗАВЖДИ»

Європейське хімічне агентство (ЕСНА) зробило значний крок до суворішого контролю за пер- та поліфторалкільними речовинами (PFAS), які часто називають "вічними хімічними речовинами", на рівні ЄС.

Два наукові комітети підтримують широке обмеження, водночас дозволяючи цільові винятки. Цей крок відображає зростаючу стурбованість щодо довгострокових ризиків, які ці «вічні хімічні речовини» становлять для здоров'я людини та навколишнього середовища. Комітет з оцінки ризиків (RAC) зайняв жорсткішу позицію, ніж Комітет соціально-економічного аналізу (SEAC), стурбований зв'язком із серйозними захворюваннями, включаючи рак та репродуктивну шкоду.

"Остаточна думка RAC та наукові дані чітко свідчать про те, що PFAS можуть створювати ризики для людей та навколишнього середовища, якщо їх належним чином не контролювати", – сказав голова RAC Роберто Скаццола. "Тому обмеження на рівні ЄС є ефективним заходом для зменшення цих ризиків. Якщо дозволено відхилення, RAC рекомендує заходи для мінімізації викидів PFAS".

RAC наголосив, що існуючі правила є недостатніми, і закликав до вжиття більш жорстких заходів на рівні ЄС. Також було рекомендовано, щоб у разі надання будь-яких винятків вони включали моніторинг викидів, комунікацію в ланцюгу постачання,

маркування споживачів та обов'язкову звітність про викиди перфторвуглецевих ацетатів (PFAS) з промислових об'єктів.

Тим часом Комітет соціально-економічного аналізу (SEAC) підтримав загальне обмеження у своєму проєкті висновку, але наголосив на важливості пропорційності. Комітет висловив стурбованість тим, що оскільки PFAS широко використовуються в різних галузях промисловості, повна заборона може мати деструктивний вплив.

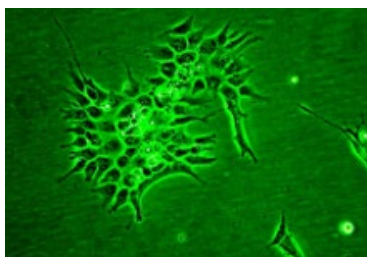
Тиск щодо прийняття повної заборони на PFAS виник зі Швеції, Данії, Німеччини, Норвегії та Нідерландів у 2022 році, оскільки шкідливий вплив цих хімічних забруднювачів став дедалі очевиднішим. PFAS, вперше вироблені в 1940-х роках, використовуються в широкому спектрі продуктів і промислових процесів – від антипригарних сковоріток до чистих технологій і виробництва напівпровідників – завдяки своїй стабільності, низькому тертю та здатності відштовхувати воду та жири.

Їх називають "вічними хімікатами", оскільки вони не розкладаються в навколишньому середовищі, а у звіті агентства ЄС з питань навколишнього середовища за 2024 рік було виявлено, що вони широко присутні в річках та озерах.

PFAS також широко присутні в організмі людини. Кілька комісарів ЄС та європейських міністрів пройшли тестування та виявили, що всі вони отримали позитивний результат на PFAS у своїй крові. Стійка хімічна речовина також була виявлена в грудному молоці.

https://www.eureporter.co/health/2026/03/27/echa-announces-support-for-qualified-restrictions-on-pfas-forever-chemicals/?_gl=1*9xjho5*_ga*Mjg3MzYwMzQuMTc2OTQ1Mzg3NA..*_ga_BXS2HELDDH*czE3NzQ5ODU1NDYkbzUkZzEkdDE3NzQ5ODU1NjMkajQzJGwwJGgw

РАДА СХВАЛИЛА ВИСНОВКИ ЩОДО СТРАТЕГІЇ ЄС З БІОЕКОНОМІКИ

18 березня 2026 року Рада ЄС схвалила Висновки щодо нової Стратегії ЄС у галузі біоекономіки. У Висновках Ради вітається бачення конкурентоспроможної та сталої біоекономіки до 2040 року, пропагується використання біорозв'язків та циркулярних рішень у всіх відповідних секторах – як альтернатив без викопного палива – та підтримуються інновації та інвестиції.

Біоекономіка використовує відновлювані біологічні ресурси, такі як рослини, тварини та мікроорганізми, для виробництва продуктів харчування, енергії та промислових товарів. У своїх висновках Рада вітає стратегію ЄС у галузі біоекономіки, запропоновану Комісією, як своєчасний та важливий крок у зміцненні конкурентоспроможності, стійкості, процвітання та сталого розвитку Європи.

Згідно з висновками Ради, важливо ефективно впроваджувати чинне законодавство ЄС, що стосується біоекономіки, та оновлювати національні дії відповідно до стратегії. Рада підтримує більше інновацій та заходів для підтримки інвестицій у стійкі біорозв'язки, включаючи швидше затвердження та спрощені правила, а також лідерство у глобальних діях у галузі біоекономіки. Створення передбачуваного попиту на стійкі біорозв'язки

матеріалів та технологій має важливе значення для розблокування приватних інвестицій. У цьому контексті Рада наголошує на необхідності визначення та зміцнення секторів з високим потенціалом (провідних ринків). Ці провідні ринки не повинні обмежуватися тими, що перелічені в стратегії ЄС щодо біоекономіки (наприклад, біопластик, хімікати, будівельні вироби, добрива), але також можуть бути поширені на додаткові сектори, включаючи взуття та текстиль, папір або блакитну біоекономіку (наприклад, використання водоростей та губок).

Згідно з останніми звітами, ЄС значною мірою самодостатній у постачанні біомаси (близько 90%). Рада закликає забезпечити стале постачання біомаси, оскільки це є важливим для довгострокової життєздатності біоекономіки. Вона закликає держави-члени використовувати біомасу в усіх ланцюгах створення вартості ресурсоефективним способом, який захищає навколишнє середовище, та сприяти використанню побічних продуктів, біовідходів та залишків (вторинна біомаса). Оновлену Стратегію ЄС з біоекономіки було прийнято Європейською Комісією 27 листопада 2025 року у відповідь на Висновки Ради від 2023 та 2024 років з цього питання та Стратегічний порядок денний Європейської Ради на 2024–2029 роки.

Для отримання додаткової інформації:

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/03/17/bioeconomy-council-backs-moving-bio-based-innovations-from-lab-to-production/>

КОМІСІЯ УХВАЛИЛА СТРАТЕГІЇ ЄС З ПРОМИСЛОВОГО МОРСЬКОГО ТА ПОРТОВОГО СЕКТОРІВ

4 березня 2026 р. Європейська Комісія ухвалила Стратегію промислового морського флоту ЄС та Стратегію портів для підвищення конкурентоспроможності, сталого розвитку,

декарбонізації, безпеки та стійкості водного сектору ЄС. Стратегії зосереджені на портах, судноплаванні та суднобудуванні і спрямовані на збільшення робочих місць, інновацій та світового лідерства ЄС у суднобудуванні та судноплаванні.

Ключовим дослідницьким елементом є «Суднобудівні верфі майбутнього» під егідою Horizon Europe, який фінансуватиме випробування передових технологій на реальних верфях, включно з високотехнологічним суднобудуванням, суднами підтримки офшорної вітрової енергетики, підводними дронами та інноваційним портовим обладнанням. Буде створено Альянс ЄС з промислових морських ланцюгів створення вартості для подальшого узгодження пріоритетів промисловості та досліджень, створюючи нові можливості для спільних R&I проєктів та розробки технологічних дорожніх карт.

Завдяки цим стратегіям Комісія прагне використати державні закупівлі та регуляторні рамки для прискорення впровадження зелених і цифрових інновацій, особливо для декарбонізації автопарків та цифрового моніторингу, звітності та верифікації. Порти позиціонуються як інноваційні центри та живі лабораторії для чистих енергетичних систем, електрифікації, розумних мереж та інтегрованих транспортних мереж, а також для досліджень кібербезпеки та безпеки ланцюгів постачання.

У обох стратегіях особлива увага приділяється навичкам, навчанню та перепідготовці, підкреслюючи людський фактор у технологічних змінах. Нова високорівнева Рада з морської промисловості та портів координуватиме впровадження та допоможе узгодити майбутні дослідницькі програми ЄС зі стратегічними потребами сектору.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_484

БОРОТЬБА З ДЕФІЦИТОМ КВАЛІФІКОВАНИХ КАДРІВ: РАДА УХВАЛЮЄ РЕКОМЕНДАЦІЮ ЩОДО ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Рада ухвалила рекомендацію щодо людського капіталу, яка допоможе державам-членам вирішити проблему дефіциту робочої сили та кваліфікованих кадрів по всьому ЄС з метою підвищення конкурентоспроможності та стійкості.

«Людський капітал – це найбільший актив Європи. З огляду на постійну нестачу робочої сили та кваліфікованих кадрів, яка впливає на стратегічні сектори – від охорони здоров'я до цифрових технологій, рекомендація знаменує собою вирішальний крок до зміцнення конкурентоспроможності, стійкості та соціальної згуртованості ЄС шляхом ефективнішого інвестування в знання, навички та потенціал людей».

ЄС стикається з постійною нестачею робочої сили та навичок, причому найбільш поширена нестача спостерігається у таких стратегічно важливих сферах, як охорона здоров'я, сільське господарство, ІКТ, цивільне будівництво та освіта.

Очікується, що технологічний прогрес, зелений та цифровий перехід ще більше збільшать попит на нові навички та загострять існуючий дефіцит. Так само демографічні проблеми, зокрема старіння населення, ймовірно, створюватимуть додатковий тиск на ринки праці.

Брак кваліфікованих працівників також може перешкоджати інвестиціям та інноваціям: у 2024 році 77% компаній у ЄС заявили, що брак кваліфікованих кадрів є перешкодою для довгострокових інвестицій.

У своїй рекомендації Рада закликає держави-члени вирішити проблему дефіциту кваліфікованих кадрів у секторах, які є стратегічно важливими для конкурентоспроможності та стійкості ЄС, включаючи цифрові технології, охорону здоров'я, сільське господарство та оборону. Рада також заохочує розвиток партнерських відносин між постачальниками освітніх та навчальних послуг, підприємствами та іншими ключовими зацікавленими сторонами, такими як державні служби зайнятості.

Рада закликає країни ЄС сприяти набуттю навичок у всіх вікових групах та на всіх рівнях освіти та навчання, приділяючи особливу увагу неблагополучним групам, включаючи осіб з інвалідністю.

Професійно-технічна освіта та навчання часто сприймається як неприваблива, незважаючи на високий рівень зайнятості випускників (у 2024 році 80% випускників професійно-технічних навчальних закладів мали роботу). Тому Рада закликає держави-члени підвищити привабливість професійно-технічної освіти та програм навчання, особливо для недостатньо представлених груп, таких як жінки.

Попит на фахівців у галузі науки, технологій, інженерії та математики зростає завдяки технологічному розвитку, зокрема розвитку штучного інтелекту. Рада закликає держави-члени збільшити можливості, актуальність та привабливість університетських програм та програм вищої професійної освіти у сфері STEM, приділяючи особливу увагу студенткам.

Рада визнає, що одних лише державних фінансів недостатньо для подолання розриву в навичках, особливо коли йдеться про допомогу дорослим у підвищенні кваліфікації та перекваліфікації. У своїй рекомендації вона закликає до підходу до інвестування в освіту, навчання та навички, який поєднує державні витрати з приватними інвестиціями та використовує такі ініціативи ЄС, як Європейський соціальний фонд плюс та InvestEU. Вона також закликає держави-члени контролювати та оцінювати ці інвестиції на місцевому, регіональному та національному рівнях, щоб забезпечити економічну ефективність витрат та їхню основу на фактичних даних.

Доступна, легкозрозуміла, цілеспрямована та актуальна аналітика навичок є важливою для ефективної та перспективної політики навчання, оскільки вона дозволяє державам-членам прогнозувати майбутній попит на певну професію. Рекомендація Ради закликає держави-члени розробляти та застосовувати методології використання великих даних та штучного інтелекту для забезпечення кращої та своєчаснішої аналітики навичок, а також використовувати цю аналітику частіше в таких сферах, як професійна орієнтація та розробка навчальних програм.

https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/03/09/tackling-the-skills-shortage-council-adopts-recommendation-on-human-capital/?utm_source=brevio&utm_campaign=AUTOMATED%20-%20Alert%20-%20Newsletter&utm_medium=email&utm_id=3318

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ЗВІТ ERC ПОКАЗУЄ, ЩО ПЕРЕДОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ШІ МОЖУТЬ ДОПОМОГТИ ВПРОВАДИТИ ПРАВИЛА ЄС ЩОДО НАДІЙНОГО ШІ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Штучний інтелект швидко трансформує дослідження в галузі охорони здоров'я. У новому звіті Європейської дослідницької ради (ERC) аналізується портфоліо досліджень, що фінансуються ERC, у цій галузі, та висвітлюється, як передові проєкти вдосконалюють методи та інструменти медичного ШІ. У звіті також показано, як такі дослідження можуть сприяти досягненню ширшої мети – забезпечення безпеки, надійності та відповідності ШІ, що використовується в охороні здоров'я, новим правилам ЄС.

У новому звіті "Зворотній зв'язок до політики" аналізується 238 проєктів ERC з використанням штучного інтелекту в охороні здоров'я, що фінансуються в рамках 7-ї

рамкової програми, програм "Горизонт 2020" та "Горизонт Європа", із загальним бюджетом 450 мільйонів євро.

У проєктах штучний інтелект використовувався для профілактики та раннього виявлення захворювань, діагностики, оптимізації лікування та довгострокового управління захворюваннями, а також для розробки моделей ШІ, систем та платформ підтримки клінічних рішень, включаючи машинне навчання та глибоке навчання. У дослідженні показано, як моделі на основі ШІ, системи та платформи підтримки клінічних рішень, включаючи машинне навчання та глибоке навчання, розробляються для забезпечення раннього виявлення захворювань та більш персоналізованого прогнозування ризиків, діагностики, прогнозу та лікування.

У ньому також висвітлюється, як штучний інтелект підтримує інтеграцію мультиомічних, фенотипових та медичних даних, а також робить внесок у життєвий цикл ліків, від розробки ліків до клінічних випробувань.

У звіті показано, як проєкти ERC можуть сприяти впровадженню Закону ЄС про штучний інтелект, який класифікує більшість програмного забезпечення на основі ШІ, призначеного для медичних цілей, як "високоризикове", а також Європейський простір даних охорони здоров'я та Стратегію ЄС щодо застосування штучного інтелекту. Дослідники, що фінансуються ERC, наголошують на необхідності ретельної валідації, надійного управління ризиками, високоякісних даних, прозорості та змістовного людського нагляду, а також безпечної інфраструктури та чіткого управління даними.

Більш глибокий огляд 59 проєктів та 20 тематичних досліджень ілюструє застосування у виявленні та моніторингу захворювань, розробці ліків, прогнозуванні ризиків, візуалізації, медичних роботах та персоналізованій медицині, а також вказує на довгострокове фінансування, центри штучного інтелекту для науки та регуляторні пісочниці як ключові фактори сприяння. У звіті показано, як передові дослідження можуть допомогти забезпечити, щоб штучний інтелект у сфері охорони здоров'я був не лише інноваційним та конкурентоспроможним, але й надійним, орієнтованим на людину та міцно обґрунтованим.

Звіт про *передові дослідження штучного інтелекту в охороні здоров'я*

<https://erc.europa.eu/news-events/news/erc-report-shows-frontier-ai-research-can-help-deliver-eu-rules-trustworthy-ai>

РЕКОРД ЗАЯВОК НА ПАТЕНТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПАТЕНТНОМУ ВІДОМСТВІ (ЕРО) ЗАВДЯКИ ЦИФРОВИМ ТА ЕНЕРГЕТИЧНИМ ТЕХНОЛОГІЯМ

Згідно з оновленою Технологічною панеллю, Європейське патентне відомство (ЄПВ) отримало рекордні 201 974 заявки на патенти у 2025 році, що на 1,4% більше, ніж у 2024 році. Попит підживлювали цифрові та енергетичні технології, причому США та Німеччина залишалися основними країнами походження, а Китай вперше увійшов до трійки лідерів.

Кількість заявок з Європи зросла на 0,4% (ЄС-27: +0,7%), тоді як кількість заявок з-за меж Європи зросла на 2,1%.

Комп'ютерні технології залишалися провідною галуззю з 17 844 заявками (+6,1%), чому сприяли штучний інтелект (+9,5%) та швидкозростаючі квантові технології (+37,9%). Цифровий зв'язок, включаючи винаходи, пов'язані з 6G, посів друге місце та продемонстрував найсильніше зростання (+11,4%). Електричні машини, апарати, енергетика досягли 16 997 заявок (+5,3%), що зумовлено 14,6% зростанням кількості заявок на патенти для технологій акумуляторів.

Медичні технології дещо зросли (+1,3%), тоді як біотехнології (-3,3%) та фармацевтика (-6,3%) знизилися, що підкреслює актуальність нових ініціатив ЄС щодо додаткових патентних сертифікацій та біовиробництва. Європейські новатори лідирували у восьми з десяти провідних технологічних галузей.

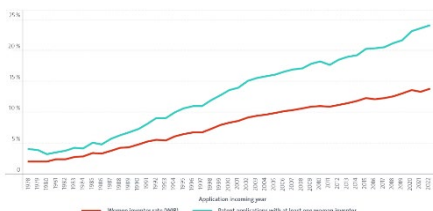
Гендерна різноманітність також покращилася: 26% європейських заявок назвали принаймні одну жінку-винахідницю.

Система єдиного патенту набула подальшої популярності, запросивши єдиний захист для 34 357 патентів (28,7% усіх грантів). Використання патентів було особливо високим серед європейських малих та середніх підприємств та дослідницьких установ (48,3%), і зростає серед неєвропейських патентовласників, зокрема з Китаю. Для отримання додаткової інформації:

Новини ЄПО

<https://era.gv.at/news-items/record-patent-applications-at-epo-driven-by-digital-and-energy-technologies/>

ОБСЕРВАТОРІЯ ЕРО З ПАТЕНТІВ І ТЕХНОЛОГІЙ ПУБЛІКУЄ НОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ЖІНОК-ВИНАХІДНИЦЬ

Обсерваторія Європейського патентного відомства (ЕПО) оприлюднила нове дослідження *Advancing women in STEM - A data-driven assessment of the gender gap across Europe's innovation ecosystem*, яке виявило повільний прогрес і стійкі прогалини у винахідницькій діяльності жінок, патентуванні та розвитку їхньої кар'єри. Опублікований напередодні Міжнародного жіночого дня звіт є основою Стратегії гендерної рівності ЄС, Європейської дослідницької зони та Нової європейської інноваційної програми, надаючи надійні, загальноєвропейські дані.

Частка жінок серед винахідників у Європі зросла лише трохи – з 13% у 2019 році до 13,8% у 2022 році. Жінки частіше присутні в командах винахідників (24,1% у 2022 році, порівняно з 21,6% у 2019 році), але значно рідше називаються окремими винахідниками чи засновницями стартапів. Португалія та Іспанія мають найменший гендерний розрив.

Участь суттєво відрізняється залежно від галузі. Жінки найкраще представлені у фармацевтичній галузі (34,9%), біотехнологіях (34,2%) та харчовій хімії (32,3%), але залишаються дефіцитними в інженерних сферах, таких як верстати (5,7%), базові комунікаційні процеси (5,5%) та механічні елементи (4,9%). Університети та державні

дослідницькі організації мають найвищу частку жінок-винахідниць (24,4%), тоді як малий бізнес відстає.

Дослідження також підкреслює виражений гендерний розрив у патентуванні стартапів: лише 13,5% мають принаймні одну жінку-засновницю, хоча нові проєкти більш різноманітні. Незважаючи на сильне представництво на рівні PhD, участь жінок зменшується на кожному етапі кар'єри, що підтверджує «протікаючий трубопровід», підживлений структурними та інституційними бар'єрами, а не відмінностями в винахідницькому потенціалі.

<https://www.epo.org/en/news-events/news/fewer-1-10-patenting-startup-founders-woman>

ДОСЛІДЖЕННЯ СВІТОВОГО БАНКУ МІСТИТЬ АНАЛІЗ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ РИЗИКАМИ В ЄС

Опубліковане *дослідження Світового банку щодо управління сільськогосподарськими ризиками* розглядає використання, ефективність та напрями для вдосконалення Інструментів управління ризиками (IUPP) у різних державах-членах, висвітлюючи національні виклики та можливості. Воно пропонує детальний аналіз поточних політичних розробок та надає рекомендації для Європейського Союзу та його держав-членів. Ці рекомендації також надають вказівки щодо дій, які можуть бути додатково розроблені, як зазначено в *Баченні розвитку сільського господарства та продовольства*, використовуючи отримані дані для визначення подальшого шляху в поточних політичних дискусіях.

Дослідження надає докази для подальшого осмислення структури ЄС для управління сільськогосподарськими ризиками. Воно, зокрема, визнає важливість обов'язкових IUPP, пов'язаних із сильною мережею безпеки Unity, та демонструє взаємодоповнюваність між проактивним управлінням ризиками та реактивною кризовою підтримкою. Дослідження також підкреслює важливість більш послідовного та комплексного підходу до управління ризиками в усіх державах-членах та наголошує на питанні доступності IUPP, особливо для менших ферм. Крім того, дослідження також визнає прямі платежі як вирішальну мережу безпеки для фермерів.

Дослідження пропонує додатковий аналіз поточної роботи Європейської Комісії у співпраці з ініціативою *fi-compass Європейського інвестиційного банку (ЄІБ)*. *Збіг між нещодавнім звітом ЄІБ (PDF)* та цим дослідженням висвітлює конкретні сфери, які заслуговують на увагу в майбутніх обговореннях САП. Загалом, висновки Світового банку підтверджують висновки ЄІБ у ключових сферах, таких як гармонізація даних, технічна допомога та багаторівневе управління ризиками, із закликом до підвищення узгодженості між стратегіями та підходами до реалізації.

https://agriculture.ec.europa.eu/media/news/world-bank-study-provides-analysis-and-recommendations-enhancing-agricultural-risk-management-eu-2026-03-25_en

ЗВІТ ПРО ТЕ, ЯК ДОКТОРСЬКІ СТУПЕНІ ЗМІЦНЮЮТЬ ДОСЛІДНИЦЬКО-ПРОМИСЛОВІ КАНАЛИ

CESAER

conference of european schools
for advanced engineering education
and research

CESAER, асоціація провідних університетів науки і техніки в Європі, опублікувала 31 березня 2026 року *Звіт CESAER: «Докторські ступені з промисловості: зміцнення європейських каналів талантів у дослідницькій галузі»*.

У звіті окреслюється, як докторські ступені з промисловості можуть посилити співпрацю між університетами та промисловістю, зміцнити європейські канали розвитку висококваліфікованих талантів, а також покращити можливості працевлаштування докторантів, одночасно підтримуючи найвищі академічні стандарти за умови надійного спільного керівництва та сприяючи конкурентоспроможності, інноваційному потенціалу та каналам розвитку талантів в Європі.

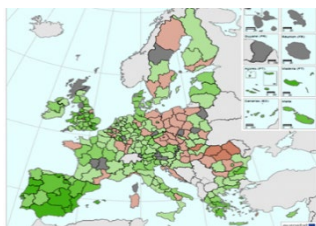
У звіті CESAER висвітлено чотири стратегічні пріоритети, які лежать в основі цільових рекомендацій для інституцій ЄС, держав-членів та регіональних органів влади, науково-технічних університетів та інших дослідницьких організацій, а також промисловості, малих та середніх підприємств та інших неакадемічних партнерів:

- *Збільшити масштаби високоякісних докторських програм з промисловості шляхом посилення європейського та національного фінансування, зокрема шляхом посилення програми Марії Склодовської-Кюрі (MSCA) у рамках значно посиленої наступної рамкової програми ЄС.*
- *Спростити та узгодити регуляторні та адміністративні рамки, особливо для зниження вхідних бар'єрів для малих та середніх підприємств та транскордонного співробітництва.*
- *Впровадити докторські ступені з промисловості в узгоджені рамки управління докторантурою та дослідницькою кар'єрою, забезпечуючи паритет академічних стандартів, одночасно зміцнюючи міжгалузеву мобільність та канали розвитку талантів.*
- *Забезпечити чіткі та збалансовані системи інтелектуальної власності, включаючи прозорі домовленості щодо інтелектуальної власності та правила публікацій, які б збалансували принципи відкритої науки із законними комерційними інтересами у співпраці між університетами та промисловістю.*

Звіт базується на попередній роботі Робочої групи CESAER з інновацій *«Моделі взаємодії докторів наук з неакадемічними партнерами»* (жовтень 2024 року).

<https://www.cesaer.org/news/industrial-doctorates-strengthen-europes-researchindustry-talent-pipelines-2170/>

ДОСЛІДЖЕННЯ JRC - РІЗНОМАНІТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У РЕГІОНАХ ЄС

Нове дослідження Спільного дослідницького центру Європейської комісії (JRC) *Інновації в ЄС: технологічні та креативні результати у міських і сільських регіонах* показує, що міські регіони ЄС лідирують за інвестиціями в ДіР, патентами, торговими марками та промисловими дизайнами, але деякі сільські регіони підтверджують наявність розриву між містами та сільськими районами у відповідних показниках. Але виділяються сільські райони, які вирізняються потужним інноваційним потенціалом. Ця досконалість часто пов'язана зі спеціалізованими галузями, державними дослідницькими або сусідніми міськими інноваційними центрами, згідно з аналізом JRC. Результати базуються на нових деталізованих метриках щодо інвестицій у ДіР, патентів, торгових марок і промислових зразків.

У 2022 році регіони ЄС-27 витратили приблизно €313,6 мільярда або близько 2,2% ВВП ЄС на ДіР. Міські регіони інвестують приблизно 2,4% свого ВВП у ДіР, що становить понад половину загальних витрат на ДіР у ЄС, особливо великі міські центри досліджень і технологічного розвитку, такі як Штутгарт, Брюссель, Інсбрук, Стокгольм, Тулуза, Берлін, Відень, Гельсінкі. Сільські регіони, навпаки, інвестують у середньому 1,6% свого ВВП. Проте понад 20% сільських регіонів витрачають на ДіР вище середнього рівня наукоємності – яскравими прикладами є регіони Західної Німеччини (Баутцен, Гельмштедт), Верхньої Австрії (Траунфіртель, Іннфіртель) та південно-західної Франції (Лю, Тарн-і-Гаронна), де інвестиції в ДіР перевищують 3% ВВП.

Патентна діяльність зосереджена приблизно в п'ятій частині всіх регіонів ЄС. Провідні інноваційні центри розташовані переважно в Центральній та Північній Європі, особливо у великих метрополісах та спеціалізованих промислових регіонах, таких як Ерланген (Німеччина), Зюдуст-Північний Брабант (Нідерланди), Мюнхен (Німеччина), Стокгольм (Швеція), Гельсінкі (Фінляндія) або Париж (Франція). Найвищі показники патентування спостерігаються в міських регіонах – у середньому понад 500 прав інтелектуальної власності на 100 000 жителів, порівняно з приблизно 180 відповідними правами у сільських регіонах. Проте кілька сільських регіонів перевершують середній показник по ЄС, наприклад, Гільдбурггаузен (Німеччина) виділяється як провідний сільський регіон Європи з близько 3 300 заявками на 100 000 мешканців. Деякі сільські регіони Фінляндії, Німеччини, Австрії та Нідерландів перевищують міські показники ЄС. Ці випадки часто відображають сильну промислову спеціалізацію та тісні зв'язки з сусідніми міськими інноваційними центрами, демонструючи інноваційний потенціал сільських районів за відповідних обставин.

Щодо інноваційного потенціалу, він залишається нерівномірно розподіленим між європейськими регіонами. Позитивні результати кількох сільських і проміжних регіонів вказують на важливість місько-сільських зв'язків, державно-приватної співпраці та індивідуальних заходів, які допомагають сільським територіям реалізувати свій потенціал.

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/urban-rural-innovation-divide-new-metrics-reveals-rural-regions-excel-2026-02-27_en

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

МОН СПІВПРАЦЮВАТИМЕ ІЗ ШВЕЦІЄЮ ЗАДЛЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ, НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ ТА У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Українська парламентсько-міністерська делегація завершила візит до Швеції, під час якого сторони домовилися про системну співпрацю між урядовцями та комітетами парламентів для розвитку системи освіти дорослих в Україні та подальше опрацювання домовленостей між Україною і Швецією у сфері вищої освіти, зокрема для спрощення процедур взаємного визнання дипломів.

Програма візиту охопила урядовий, парламентський та інституційний рівні – від переговорів у Міністерстві освіти Швеції та Риксдазі до роботи з інституціями, які реалізують програми для дорослих, зокрема для українців, що перебувають у Швеції.

У межах візиту українська делегація провела зустріч із міністеркою Швеції Лоттою Едгольм, а також переговори в Риксдазі з головою Комітету з питань освіти Джоаром Форсселлем, головою Комітету з питань культури Матсом Берглундом і представниками парламентської групи дружби з Україною. Під час цих зустрічей сторони обговорили законодавчу рамку шведської системи освіти дорослих, розподіл повноважень між державою і муніципалітетами, підходи до співфінансування та механізми забезпечення доступності навчання для дорослих.

"Зараз для нас ключове – напрацювати архітектуру майбутнього Закону "Про освіту дорослих", визначити роль держави, фінансову модель та правильно розподілити ролі між усіма стейкхолдерами. Освіта впродовж життя – це важливий і практичний напрям, який, на мою думку, допоможе українцям залишатися активними та інтегрованими в суспільне життя в будь-якому віці, особливо в умовах війни та під час майбутньої відбудови. Шведська модель цікава перш за все тим, що тісно пов'язана з ринком праці та потребами економіки. Особливо вона буде корисною для майбутньої реінтеграції ветеранів, їхньої швидкої перекваліфікації та швидкого перенавчання, що для нас наразі є пріоритетом" – зазначив Сергій Бабак, голова комітету освіти, науки та інновацій ВРУ.

Окремий блок програми був присвячений практичній реалізації цих підходів. Делегація відвідала Medborgarhuset, Sensus Study Association і Birkagården folk high school у Стокгольмі, де ознайомилася з програмами мовного навчання, кар'єрного супроводу, навчання для різних вікових груп та підтримки людей, які змінюють професійну траєкторію. Українська сторона також поспілкувалася з українцями, які нині навчаються у Швеції в системі освіти дорослих.

Делегація також відвідала Stockholm Technical Institute і Шведське національне агентство з вищої професійної освіти. Саме цей сегмент шведської системи освіти демонструє на практиці та в результатах, як коротші та гнучкі програми можуть поєднувати теоретичне навчання з практикою на робочому місці й формуватися разом із роботодавцями під потреби ринку праці. У 2024 році в системі Komvux (kommunal vuxenutbildning – це муніципальна освіта для дорослих, що пропонує безкоштовні курси для вивчення шведської

мови, здобуття професії або отримання кваліфікації для університету) навчалися 368 тисяч дорослих, а у вищій професійній освіті – понад 87 тисяч осіб.

<https://mon.gov.ua/news/mon-spivpratsiuvatyeme-iz-shvetsiieiu-zadlia-rozvytku-systemy-osvity-doroslykh-navchannia-vprodovzh-zhyttia-ta-u-vyshchii-osviti>

УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОДІЛУ 3 МЛРД ГРН ДОДАТКОВОГО ФІНАНСУВАННЯ НАУКИ: РЕЗУЛЬТАТИ ВЕБІНАРУ

Міністерство освіти і науки України провело вебінар щодо особливостей надання базового фінансування науковим установам і закладам вищої освіти за результатами державної атестації.

З початку 2026 року МОН упроваджує нову модель фінансування науки, що базується на результатах (performance-based research funding). Для реалізації цієї програми фінансування наукової сфери з боку держави закладено **понад 3 млрд гривень**, які буде розподілено між університетами та науковими установами, що за результатами державної атестації віднесені до груп А і Б. Упровадження базового фінансування за результатами атестації в масштабі країни відбувається вперше, тому виникає багато питань про особливості такого розподілу й ефективного використання коштів для розвитку закладів та їхніх науковців.

Під час підготовки до вебінару МОН проводило опитування, у якому зібрано й опрацьовано понад 250 питань від ЗВО та НУ, відповідних уточнень і технічних пропозицій. Під час вебінару було детально представлено підходи до розподілу коштів, роз'яснено ключові параметри фінансування та надано відповіді на запитання від наукових установ і закладів вищої освіти, які надійшли до міністерства за час підготовки до заходу. З урахуванням деяких технічних зауважень, що надійшли до наказу МОН від 05.03.2026 №412, до нього було внесено відповідні уточнення, зокрема щодо розподілу фінансування, яке розраховується за єдиною прозорою формулою.

Матеріали вебінару доступні за посиланнями:

- відеозапис вебінару: <https://youtu.be/knR1MbbRwnc>
- презентація: <https://nauka.gov.ua/information/bf2026/>
- уточнений наказ МОН від 23.03.2026 №507: <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-u-dodatky-do-nakazu-ministerstva-osvity-i-nauky-ukrainy-vid-05032026-412>
- уточнений розподіл базового фінансування: <https://atestat.nauka.gov.ua/uk/atestat-2025>

Поширені запитання та відповіді на них можна знайти тут <https://nauka.gov.ua/information/ptv-bf2024/>

<https://mon.gov.ua/news/osoblyvosti-rozpodilu-3-mlrd-hrn-dodatkovoho-finansuvannia-nauky-rezultaty-vebinaru>

ЦЕРН ЗВІЛЬНИВ УКРАЇНУ ВІД СПЛАТИ ВНЕСКІВ НА 2026 РІК: ПІДТРИМКА УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ ТРИВАЄ

25 березня 2026 року Фінансовий комітет Європейської організації ядерних досліджень (ЦЕРН) ухвалив рішення звільнити Україну від сплати фінансових внесків на 2026 рік.

Міністерство освіти і науки України ще на початку року звернулося до керівництва організації з відповідним запитом: лист міністра освіти і науки України Оксена Лісового № 1/11-26 було надіслано генеральному директору ЦЕРН Марку Томсону з проханням розглянути можливість звільнення України від сплати внеску у 2026 році.

Відповідно до умов Угоди про асоційоване членство, щорічний внесок України до ЦЕРН становить щонайменше 1 мільйон швейцарських франків. Ухвалене рішення дає змогу уникнути цього фінансового навантаження у 2026 році та спрямувати ресурси на першочергові потреби української науки в умовах війни.

Співробітництво України з ЦЕРН здійснюється на основі Угоди між Україною і ЦЕРН від 3 жовтня 2013 року (ратифікованої Законом України №1666-VII) та також Угоди між Урядом України і ЦЕРН про розвиток науково-технічного співробітництва в галузі фізики високих енергій від 2 квітня 1993 року. З 5 жовтня 2016 року Україна має статус асоційованого члена ЦЕРН.

Цей статус забезпечує українським ученим доступ до передових досліджень, можливість працювати в міжнародних наукових командах, брати участь у програмах професійного розвитку та освітніх ініціативах. Участь у проєктах ЦЕРН підсилює якість наукових розробок і підготовку дослідників.

<https://mon.gov.ua/news/tsern-zvilnyv-ukrainu-vid-splaty-vneskiv-na-2026-rik-pidtrymka-ukrainskoi-nauky-tryvaie>

EUROPEAN DEEP TECH WEEK: ЯК УКРАЇНСЬКІ РОЗРОБКИ ІНТЕГРУЮТЬСЯ В ЄВРОПЕЙСКУ ЕКОСИСТЕМУ

Міністерство освіти і науки України долучилося до European Deep Tech Week, що відбувся 16–20 березня в Парижі та об'єднав ключових гравців європейської інноваційної екосистеми.

Участь у заході дає змогу інтегрувати українські дослідження та розробки в європейські ланцюги створення інновацій – від університетів до ринку.

Під час події команда МОН зосередилася на двох завданнях: розширення доступу українських університетів і стартапів до європейських програм та вибудова партнерств із ключовими індустріальними гравцями.

Окремий блок роботи – зустрічі з європейськими інституціями та бізнесом. Зокрема, обговорено:

- участь українських стартапів і університетів у програмах European Innovation Council;
- співпрацю з регіоном Île-de-France у межах Horizon Europe;
- можливості партнерств із технологічними компаніями та інноваційними агентствами ЄС (Естонія, Латвія, Польща, ін).

Також відбулися one-to-one зустрічі з представниками європейських компаній і організацій, що формують попит на deep tech-рішення – від авіакосмічної галузі до цифрових технологій.

<https://mon.gov.ua/news/european-deep-tech-week-iak-ukrainski-rozrobky-intehruiutsia-v-ievropeisku-ekosystemu>

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПІДПИСАВ ЗАКОН ЩОДО РОЗВИТКУ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ПІДТРИМКИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Президент України підписав Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих учених" (№10218).

Закон розроблено Міністерством освіти і науки України у співпраці з робочими групами Національної ради України з питань розвитку науки і технологій. Документ спрямований на оновлення правил функціонування дослідницької інфраструктури, підтримку молодих учених та узгодження українського законодавства з підходами Європейського Союзу.

Під час підготовки документа враховано пропозиції наукової спільноти, університетів, академій, рад молодих учених, а також рекомендації Європейської комісії в межах переговорного процесу за розділом 25 "Наука та дослідження".

Документ передбачає низку системних змін.

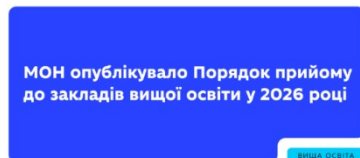
1. У законодавстві вперше на рівні визначень закріплюються ключові поняття, зокрема: "відкрита наука", "відкритий доступ", "оптимізовані дослідницькі дані (FAIR-дані)", "Національна електронна науково-інформаційна система", "постдокторант" та "принципи FAIR", удосконалено визначення терміну "дослідницька інфраструктура".
2. Запроваджується повноцінна рамка функціонування дослідницької інфраструктури: визначено особливості діяльності локальних, розподілених і віртуальних (цифрових) інфраструктур, передбачено створення Реєстру дослідницької інфраструктури, а також можливість формування національних консорціумів як інструменту об'єднання ресурсів.
3. Окремий блок змін стосується розвитку людського потенціалу в науці. Закон вводить механізми конкурсного добору постдокторантів, розширює можливості грантової підтримки Національним фондом досліджень України програм навчання в аспірантурі, ад'юнктурі, докторантурі, інтернатурі та резидентурі, а також уточнює роль і повноваження рад молодих учених.

4. Визначено також нову роль наукового керівника наукового (науково-технічного) проєкту та його повноваження в реалізації досліджень.
5. Закон розширює доступ учених до дослідницької інфраструктури та наукових даних, водночас посилюючи вимоги до якості та достовірності результатів досліджень.
6. Оновлено підходи до формування державного замовлення на науково-технічні розробки, а також розширено цілі державної політики у сфері науки через впровадження принципів відкритої науки.

Наступний етап – практична реалізація положень закону та запуск передбачених інструментів підтримки досліджень і науковців.

<https://mon.gov.ua/news/prezydent-ukrainy-pidpysav-zakon-shchodo-rozvytku-doslidnytskoi-infrastruktury-ta-pidtrymky-molodykh-uchenykh>

МОН ОПУБЛІКУВАЛО ПОРЯДОК ПРИЙОМУ ДО ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У 2026 РОЦІ

Міністерство освіти і науки України опублікувало *Порядок прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році*, який визначає правила вступної кампанії до закладів вищої освіти.

Порядок містить детальні умови вступу на бакалаврат, магістратуру та аспірантуру, а також регулює всі етапи вступної кампанії: від реєстрації на вступні випробування до зарахування.

Щоб зробити ці правила зрозумілими для вступників, батьків, працівників закладів освіти та медіа, МОН підготувало *гід вступника — інструкцію*, яка пояснює ключові етапи та нововведення простою мовою.

Серед ключових нововведень:

- Ліміт заяв. Вступники можуть подати до 10 заяв загалом, з яких не більше ніж 5 – на бюджет.
- Пріоритетність у магістратурі. Система пріоритетів тепер діє не лише для вступу на бакалаврат, а й для магістратури, зокрема й для контрактної форми навчання.
- Посилено вплив творчого конкурсу на результат вступу. Для більшості творчих спеціальностей коефіцієнт творчого конкурсу збільшено до 0,7.
- Очний формат вступних випробувань. Співбесіди та творчі конкурси проводяться очно. Винятки передбачено для окремих категорій вступників, зокрема тих, хто перебуває на тимчасово окупованих територіях, проходить службу або представляє Україну на міжнародних змаганнях.
- Визнання європейських іспитів. Результати національних випускних іспитів країн Європи можуть зараховувати замість НМТ для громадян України.
- Скасування мотиваційних листів. У 2026 році мотиваційні листи більше не є обов'язковим складником вступної заяви.

Основа вступу на бакалаврат – результати НМТ

Для вступу на бакалаврат основним критерієм відбору залишаються результати національного мультипредметного тесту (НМТ). У 2026 році тест міститиме три

обов'язкові предмети – українську мову, математику та історію України – а також один предмет на вибір.

Вступники також можуть використовувати результати НМТ попередніх років – 2023, 2024 та 2025.

Конкурсний бал розраховується за формулою, у якій кожен предмет має свою вагу залежно від спеціальності. Це означає, що один і той самий вступник може мати різний конкурсний бал залежно від обраної спеціальності. Такий підхід дає змогу врахувати, які знання є ключовими для конкретного напрямку навчання.

Водночас вступникам і батькам рекомендовано звернути увагу на вагу предметів (предметні коефіцієнти) для конкретної спеціальності перед поданням заяв.

Повний перелік правил вступу, зокрема умови застосування квот, спеціальні категорії вступників і процедура зарахування, викладено в документі *"Порядок прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році"*.

Довідково. Фінансування модернізації програмного забезпечення, з використанням якого проводять вступні випробування (НМТ, ЄФВВ, ЄВІ), а також модернізацію Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) відбувається в межах спільного з World Bank Ukraine проєкту "Удосконалення вищої освіти в Україні заради результатів"

<https://mon.gov.ua/news/mon-opublikovalo-poriadok-priyomu-do-zakladiv-vyshehoi-osvity-u-2026-rotsi>

ВІД ІДЕЇ ДО ПРОТОТИПУ: СТУДЕНТСЬКІ КОМАНДИ ПРЕДСТАВИЛИ РІШЕННЯ ДЛЯ БЕЗПІЛОТНИХ СИСТЕМ У МЕЖАХ КОНКУРСУ BRAVE STUDENTS

Міністерство освіти і науки України долучилося до організації студентського інженерного конкурсу "Brave Students: дрон з лапками". У межах ініціативи студентські команди працювали над створенням прикладних рішень для безпілотних систем.

Учасники розробляли механічну насадку для FPV-дронів, що забезпечує посадку й фіксацію на різних поверхнях на висоті, утримання без споживання енергії та контрольоване відпускання для продовження польоту.

"Для нас важливо, щоб студенти і студентки долучалися до реальних інженерних процесів ще під час навчання. Це відповідає всій логіці змін у науці та інноваціях – коли освіта, дослідження і бізнес працюють як одна система", – наголосив заступник міністра освіти і науки України Денис Курбатов.

До конкурсу долучилися 33 команди з 15 університетів та 4 закладів професійної та фахової передвищої освіти. Учасники пройшли всі етапи – від подання ідеї до створення фізичних прототипів і їхньої презентації.

Найкращі результати показали команди, які розділили призовий фонд у розмірі 90 тис. грн:

- "Оленячі роги" – Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського;
- "TICK" – Національний аерокосмічний університет "ХАІ";
- "iKozaky" – Донецький національний технічний університет.

Ще 10 команд отримали можливість доопрацювати свої рішення спільно з виробниками дронів. Протягом місяця вони адаптуватимуть розробки до вимог індустрії та готуватимуть їх до подальших випробувань.

Паралельно було представлено платформу стажувань у сфері технологій. Вона об'єднує студентство з провідними компаніями, пропонуючи оплачувану роботу з частковою зайнятістю. Це дає змогу поєднувати навчання з роботою над реальними продуктами.

Конкурс став першим кроком у розвитку напрямку Brave Students, що передбачає системну взаємодію між студентами, закладами освіти та виробниками технологічних рішень. Його доповнює запуск платформи стажувань, яка дає змогу поєднувати навчання з роботою над реальними проектами.

Ініціатива Brave Students реалізується за сприяння Міністерства оборони, Міністерства цифрової трансформації та Міністерства освіти і науки України у межах проєкту EU4UA Defence Tech, що фінансується Європейським Союзом і реалізується BRDO у партнерстві з Brave1.

<https://mon.gov.ua/news/vid-idei-do-prototypu-studentski-komandy-predstavlyly-rishennia-dlia-bezpilotnykh-system-u-mezhakh-konkursu-brave-students>

БОЙОВІ ДАНІ ДЛЯ ТРЕНУВАННЯ AI-МОДЕЛЕЙ: УРЯД УХВАЛИВ ПОСТАНОВУ, ЩО ДОЗВОЛЯЄ ТРЕНУВАТИ АВТОНОМНІ СИСТЕМИ НА РЕАЛЬНИХ ДАНИХ З ПОЛЯ БОЮ

Уряд ухвалив постанову про запуск експериментального проєкту, який дозволяє українським компаніям та міжнародним партнерам використовувати бойові дані для тренування моделей штучного інтелекту.

Йдеться про дані, які використовуються для розвитку безпілотних та інших автономних систем, що допомагають виявляти цілі, аналізувати ситуацію та підвищувати ефективність рішень на полі бою.

Україна вже має унікальний масив бойових даних, зібраний під час десятків тисяч бойових польотів. Такі відомості дозволяють значно швидше розвивати алгоритми штучного інтелекту для оборонних технологій.

На базі Центру інновацій та розвитку оборонних технологій Міністерства оборони вже створено спеціалізовану AI-платформу для роботи з бойовими даними, що забезпечує:

- безпечне середовище для роботи з великими масивами анотованих фото- та відеоданих;

- можливість тренувати алгоритми без прямого доступу до чутливих баз даних; використання даних, що постійно оновлюються на основі реального бойового досвіду.

Документ створює правову рамку для використання AI-платформи українськими компаніями та міжнародними партнерами, зокрема дозволяє:

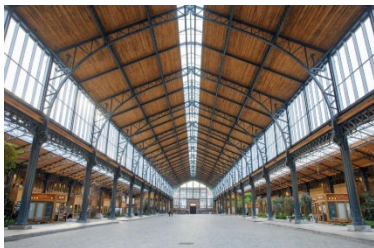
- тренувати AI-моделі на реальних даних сучасної війни;
- швидше вдосконалювати алгоритми виявлення цілей;

масштабувати технологічні рішення для автономних систем, які застосовуються на полі бою.

<https://brdo.com.ua/news/bojovi-dani-dlya-trenuvannya-ai-modelej-uryad-uhvalyv-postanovu-shho-dozvolyaє-trenuvaty-autonomni-systemy-na-realnyh-danyh-z-polya-boyu/>

НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ

КОМІСІЯ ПУБЛІКУЄ НОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЇХНЬОЇ ЦИРКУЛЯРНОСТІ

Європейська Комісія опублікувала Робочий документ персоналу на тему "Підходи до життєвого циклу декарбонізації європейських будівель" для підтримки органів влади на рівні ЄС, національному та місцевому рівнях, а також фахівців у галузі будівництва в їхніх зусиллях щодо декарбонізації будівель.

Документ містить рекомендації щодо скорочення викидів парникових газів з будівель протягом усього їхнього життєвого циклу, від проектування та будівництва до використання, реконструкції та остаточного знесення.

Робочий документ персоналу охоплює проектування, постачання матеріалів, будівництво та експлуатацію будівель вуглецево-ефективним способом, враховуючи як пропозицію, так і попит на матеріали, енергію та забудований простір. Застосовуючи підхід "урахування вуглецю протягом усього життєвого циклу" до будівель, документ підкреслює потенціал реконструкції, перепрофілювання та переобладнання існуючого будівельного фонду як спосіб покращення пропозиції та доступності житла.

У ключових зусиллях щодо підтримки ініціативи ЄС доступного та сталого житла, рекомендації Комісії розглядають, наприклад, як перетворити порожні офісні будівлі на соціальне та доступне житло. У рекомендаціях враховуються викиди від матеріалів та будівництва поряд з експлуатаційними викидами та етапами завершення терміну служби. У них підкреслюється важлива роль заходів з боку попиту, які можуть зменшити викиди шляхом кращого використання існуючих будівель, обмеження непотрібного знесення та зниження попиту на нові матеріали.

Рекомендації сприяють ширшим пріоритетам ЄС, таким як Угода про чисте промислове виробництво, шляхом зміцнення конкурентоспроможності Європи та зменшення залежності від імпорту критично важливої сировини та енергії. Вони підтримують Новий європейський Баугауз (NEB), який сприяє сталому, інклюзивному, високоякісному житловому середовищу, одночасно зміцнюючи конкурентоспроможність, інноваційний потенціал та перехід до циркулярних практик у будівельному секторі. Спираючись на робочий документ персоналу, NEB використовуватиме потенціал порожнього та недостатньо заселеного забудованого середовища, надаючи пріоритет кращому використанню існуючих будівель, а не знесенню та новому будівництву.

Додаткова інформація:

Підтримка підходів життєвого циклу для декарбонізації європейських будівель – Робочий документ персоналу | Європейська комісія

Рівень(и) – рамкова програма ЄС для сталого будівництва | Європейська комісія

Новий європейський Баухаус | Європейська комісія

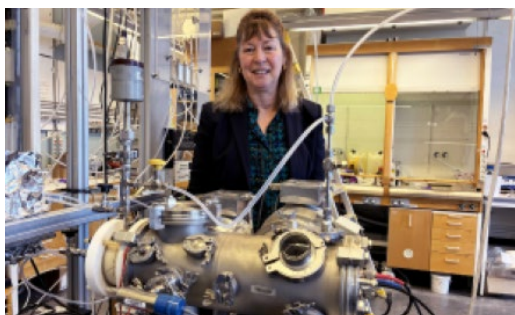
Європейський пакет доступного житла | Європейська комісія

Хвиля реконструкції | Європейська комісія

Місія ЄС щодо кліматично нейтральних та розумних міст | Європейська комісія

https://environment.ec.europa.eu/news/commission-issues-new-guidance-decarbonise-buildings-2026-03-27_en

ДЕСЯТИРІЧНУ ХІМІЧНУ ЗАГАДКУ РОЗГАДАНО, ОСКІЛЬКИ ВПЕРШЕ ВЛОВЛЕНО НЕВЛОВИМУ МОЛЕКУЛУ

Публікуючи результати в журналі *Science Advances*, дослідники з KTH Royal Institute of Technology у Стокгольмі та Kinetic Chemistry Research у Маунтін-В'ю (Каліфорнія) повідомляють, що їхнє відкриття давно передбачуваних, багатих на кисень тетраоксидів має значення для кількох галузей, зокрема атмосферної хімії, біохімії, медицини та хімії горіння.

"Ця сполука є еквівалентом бозона Хігса для спільноти хіміків окислення", – каже Барбара Нозьєр, професорка фізичної хімії Королівського технологічного інституту КТН та грантоотримувач ERC. "Її існування передбачалося десятиліттями, але ніхто ніколи її не бачив".

Уперше теоретично передбачені у 1950-х роках, тетраоксиди, як вважалося, виникають на мить, коли два органічні радикали реагують між собою, утворюючи молекулу з чотирма послідовно з'єднаними атомами кисню – процес, відомий як Russell mechanism.

Хоча вони зникають майже миттєво, тетраоксиди відіграють важливу роль у всіх процесах, де органічні сполуки – або вуглеводи – "згоряють" при контакті з повітрям, зокрема під час пожеж, у полум'ї свічок, у двигунах автомобілів, а також за низьких температур в атмосфері Землі та всередині живих організмів.

Дотепер докази їхнього існування були непрямими, суперечливими або отриманими в холодних та екстремальних лабораторних умовах. Команда підтвердила їхню наявність, використовуючи унікальну мас-спектрометричну методику, вдосконалену для виявлення вкрай нестабільних молекул без їх руйнування.

Професорка Нозьєр зазначає, що результати також мають важливі наслідки для медичної науки, зокрема для досліджень окиснювального стресу та терапії раку, де Russell mechanism уже застосовується в новітніх терапевтичних підходах.

Неочікувано дослідники виявили, що в повітрі тетраоксиди є відносно стабільними на відміну від умов, використаних у попередніх дослідженнях.

Відкриття того, що вони можуть існувати на відкритому повітрі та всередині живих організмів, означає, що вони здатні проходити неочікувані стадії реакцій і призводити до

утворення раніше невідомих продуктів окиснення, які тепер потребують подальшого вивчення.

Це може вплинути на те, як довго забруднювачі, такі як розчинники фарб або дим, зберігаються в атмосфері, на утворення інших повітряних сполук або навіть аерозольних частинок.

Як зазначає Барбара Нозьєр, вимірювання тривалості їх існування – від 0,2 до 200 мілісекунд – також допомагає науковцям зрозуміти, наскільки швидко відбуваються певні реакції та до яких інших продуктів вони можуть призводити.

<https://erc.europa.eu/news-events/news/decades-old-chemistry-mystery-solved-elusive-molecule-caught-first-time>

АНТИПРОТОНИ З ФАБРИКИ АНТИРЕЧОВИНИ ЦЕРНУ ЗДІЙСНИЛИ СВОЮ ПЕРШУ ПОДОРОЖ АВТОМОБІЛЕМ

24 березня 2026 року вчені Європейської організації ядерних досліджень (ЦЕРН) перевезли вантажівкою пристрій, що містить антипротони, через головний майданчик лабораторії, продемонструвавши новий спосіб обробки цих частинок. Дослідники використовуватимуть цю можливість для переміщення антиречовини до інших лабораторій, що дозволить проводити точніші дослідження. Портативна іонна пастка, яка використовується для цієї мети, була розроблена в рамках проєкту STEP за підтримки Європейської дослідницької ради.

Команда заповнила пастку антипротонами на фабриці антиречовини ЦЕРНу, потім від'єднала її від об'єкта та завантажила на вантажівку. Експеримент показує, що антипротони можна транспортувати безпечно та надійно.

В останні роки вчені з Експерименту з баріонної антибаріонної симетрії (BASE) у ЦЕРНу досягли такої високої точності своїх вимірювань, що вони більше не можуть покращувати їх на установці антиречовини ЦЕРНу.

Машини та обладнання на "фабриці антиречовини" ЦЕРНу викликають коливання магнітного поля, які обмежують точність вимірювань антипротонів. Саме тому дослідники розробили транспортабельну антипротонну пастку "BASE-STEP": апарат, призначений для зберігання та транспортування антиречовини.

Антиматерія майже ідентична звичайній матерії, але з протилежними зарядами та магнітними властивостями. Великий вибух мав би анігілювати одне одного. Проте у Всесвіті домінує матерія, що є давньою загадкою. Фізики підозрюють приховані відмінності, які дозволили матерії вижити.

Дослідники з BASE порівнюють магнітні моменти протонів та антипротонів, щоб знайти відмінності між матерією та антиречовиною. BASE-STEP достатньо малий, щоб його можна було завантажити у вантажівку та пройти крізь стандартні лабораторні двері, і він може витримувати удари та вібрації під час транспортування. Апарат, який включає надпровідний магніт, криогенне охолодження рідким гелієм, резерви потужності та вакуумну камеру, що захоплює античастинки за допомогою магнітних та електричних

полів, важить 850 кілограмів – набагато компактніший, ніж BASE або будь-яка існуюча система, що використовується для вивчення антиматерії.

Вчені перевірили, що BASE-STEP може зберігати антипротони протягом двох тижнів без втрат. Вони також можуть транспортувати пастку протягом чотирьох годин, що дозволяє нам переміщувати антипротони до інших лабораторій у ЦЕРНі та його околицях.

Однак для проведення інших важливих експериментів, наприклад, у спеціалізованій прецизійній лабораторії в Дюссельдорфі, їм знадобиться щонайменше 12 годин. Це означає, що надпровідний магніт пастки потрібно буде підтримувати при надзвичайно низьких температурах, нижче 8,2 К, протягом усієї подорожі.

Замість того, щоб покладатися на рідкий гелій, який може закінчитися, для цього знадобиться генератор для живлення криохолодильника на вантажівці. Дослідники зараз працюють над впровадженням цього підходу. Наступним завданням є перенесення антипротонів у локальні прецизійні експерименти після транспортування. Триває робота з розробки необхідних методів.

<https://erc.europa.eu/news-events/news/antiprotons-ern-antimatter-factory-make-their-first-road-trip>

КОМІСІЯ ПРЕДСТАВЛЯЄ НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ БОРОТЬБИ З ПОПЕРЕДЖЕННЯМИ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ГАЛУЗІ ТА ШАХРАЙСТВОМ З ХАРЧОВИМИ ПРОДУКТАМИ

Європейська комісія представила нову платформу штучного інтелекту TraceMap, щоб пришвидшити виявлення шахрайства з харчовими продуктами, забруднених

харчових продуктів та спалахів захворювань харчового походження по всьому ЄС. Відповідно до високих стандартів безпеки харчових продуктів та імпортової продукції ЄС, цей новий інструмент посилить безпеку споживачів та допоможе національним органам влади працювати ефективніше, впроваджуючи інновації в оцінку, виявлення та реагування на ризики для безпеки харчових продуктів та шахрайську діяльність.

TraceMap використовуватиме ШІ для:

- покращення оцінки ризиків для безпеки харчових продуктів шляхом оптимізації доступу та аналізу критично важливих даних;
- швидкого виявлення зв'язків між операторами та партіями товарів;
- моніторингу всього ланцюга постачання агропродовольчої продукції після виявлення ризику, що дозволить швидше відкликати небезпечну або шахрайську продукцію.

Сьогодні TraceMap доступний національним органам влади всіх держав-членів, що дозволяє їм краще цілеспрямовано контролювати та проводити більш ретельні розслідування без необхідності додаткових ресурсів. Платформа покращить точність скринінгу, пришвидшить виявлення підозрілих операторів та допоможе слідчим виявляти шахрайство з харчовими продуктами та спалахи харчового отруєння, а також швидко вилучати з ринку невідповідні продукти. TraceMap надає державам-членам можливість

усунути прогалини, вразливості та посилити свої заходи боротьби з шахрайством у агропродовольчому секторі. Це також дозволить краще контролювати імпортні товари відповідно до посилених заходів, викладених у *Баченні розвитку сільського господарства та продовольства*.

TraceMap була створена Комісією з використанням технології штучного інтелекту, яка обробляє, структурує та інтерпретує дані з різних платформ управління безпекою харчових продуктів по всьому ЄС, включаючи *Систему швидкого оповіщення про харчові продукти та корми (RASFF)* та *Систему контролю та експертної діяльності з торгівлі (TRACES)*. Пілотна версія TraceMap нещодавно була використана для підтримки ідентифікації та відкликання дитячих молочних сумішей, виготовлених із забрудненої олії ARA з Китаю.

Для отримання додаткової інформації

TraceMap

Бачення сільського господарства та продовольства

Система швидкого оповіщення про харчові продукти та корми

Система контролю торгівлі та експертна система

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_584

КОМІСІЯ ПРЕДСТАВЛЯЄ ЗАХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА ДОСТУПНОСТІ ЄС

10 березня 2026 року Європейська Комісія представила перші ініціативи, спрямовані на стимулювання інвестицій у власні рішення у сфері чистої енергетики, підвищення стійкості та зниження цін на енергію. Сучасний геополітичний контекст знову нагадує про ризики, пов'язані із залежністю Європи від імпортованих викопних видів палива. Громадяни та промисловість цілком обґрунтовано занепокоєні високими цінами на енергію.

Щоб максимально використати власні енергетичні ресурси, Європі необхідний якісний стрибок у розвитку енергетичної системи та інфраструктури. *Інвестиційна стратегія Єврокомісії у сфері чистої енергетики* допоможе подолати розрив між наявним приватним капіталом і необхідними інвестиціями. Вона сприятиме зниженню ризиків проєктів та мобілізації приватного фінансування для електромереж, інноваційних чистих технологій і підвищення енергоефективності. Комісія реалізовуватиме цю стратегію у тісному партнерстві з European Investment Bank Group, яка планує надати понад 75 млрд євро фінансування протягом наступних трьох років для підтримки переходу до чистої енергетики. Зокрема, група ЄІБ має намір виділити орієнтовно до 500 млн євро для Стратегічного інфраструктурного інвестиційного фонду, що забезпечить базовий капітал для інвестування в конкретні енергетичні інфраструктурні проєкти та підсилить цілі *Європейського пакета електромереж*.

Дешевша енергія є ключовою для підтримки промисловості та конкурентоспроможності. Водночас Європі потрібна енергосистема, орієнтована на громадян – для забезпечення доступнішої енергії та підтримки найбільш вразливих

споживачів. У межах пакета *Енергія для громадян* Комісія пропонує конкретні заходи для зниження рахунків за енергію, розширення можливостей громадян виробляти та обмінюватися власною чистою енергією, а також боротьби з енергетичною бідністю. Споживачі зможуть скористатися швидшою зміною постачальників, нижчими податками та зборами в рахунках за електроенергію, а також більш прозорою інформацією щодо рахунків і контрактів.

Власні чисті енергетичні технології є ключем до забезпечення надійної та доступної енергії й зміцнення лідерства ЄС у технологіях нульових викидів. Посилення європейської складової та формування стійкого ланцюга постачання в ЄС є необхідними для зменшення імпоротної залежності та забезпечення стратегічної автономії. Стратегія щодо *малих модульних реакторів (SMR)* передбачає дії, які дозволять державам-членам ЄС, що обрали цю технологію, розгорнути перші діючі SMR на початку 2030-х років. Стратегія підтримуватиме промисловість у прискоренні їх розробки та впровадження, зокрема через роботу Європейського промислового альянсу SMR. Комісія також розгляне можливість додаткового фінансування у розмірі 200 млн євро в рамках програми InvestEU (за рахунок Інноваційного фонду) до 2028 року для підтримки перших комерційних установок інноваційних ядерних технологій шляхом надання гарантій для зниження ризиків. Поточна стратегія визначає бачення створення масштабованого європейського ланцюга постачання, що є критично важливим для забезпечення технологічного та промислового лідерства ЄС, розвитку необхідних навичок і зміцнення регуляторної співпраці при дотриманні найвищих стандартів безпеки.

Запропоновані заходи реалізують План дій щодо доступної енергії, спрямований на підвищення конкурентоспроможності Європи, зменшення енергетичної залежності та підвищення доступності енергії для домогосподарств. Комісія представить додаткові заходи згодом.

Додаткова інформація

- *Доступна енергія*
- *Акт про прискорення розвитку промисловості — внутрішній ринок, промисловість, підприємництво та МСП*
- *European Commission запускає стратегію для прискорення інвестицій у чисту енергетику — енергетика*
- *Пояснювальна записка (питання та відповіді) щодо Стратегії інвестицій у чисту енергетику*
- *Комісія представляє стратегію для запуску перших у Європі малих модульних реакторів (SMR) на початку 2030-х років — енергетика*
- *Пояснювальна записка щодо стратегії малих модульних реакторів*
- *Комісія посилює доступ до доступної та чистої енергії для всіх європейців*
- *Комісія підтверджує свою відданість розширенню фінансування енергоефективності — енергетика*
- *Інформаційний бюлетень (factsheet)*

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_555

ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ЗЕЛЕНОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НАСТУПНОГО ПОКОЛІННЯ

Одним із найгостріших екологічних викликів сучасного сільського господарства є забруднення поживними речовинами. Надлишок азоту та фосфору з гною, рідкого гною та синтетичних добрив призводить до перенасичення ґрунтів і забруднення води та повітря, сприяючи втраті біорізноманіття, евтрофікації та зміні клімату. Проєкт ECONUTRI вирішує цю проблему за допомогою 24 технологій і природоорієнтованих рішень, які мінімізують або навіть усувають втрати азоту та фосфору з ґрунту. Результати узгоджуються з метою Європейського зеленого курсу щодо скорочення втрат поживних речовин на 50 % до 2030 року.

З моменту запуску у 2022 році проєкт успішно розробив і валідизував 10 різних технологій, спрямованих на зменшення втрат азоту та фосфору з органічних біовідходів.

"Ключовим досягненням є системне охоплення всіх критичних етапів втрат поживних речовин уздовж ланцюга сільськогосподарського виробництва та управління біовідходами, включаючи зберігання гною та рідкого гною, анаеробне зброджування, сепарацію дигестату, процеси компостування та внесення в ґрунт", – коментує Димитріос Савас, професор Сільськогосподарського університету Афін (AUA), який координує проєкт. "Завдяки цьому інтегрованому підходу ми демонструємо, що викиди поживних речовин можна суттєво скоротити, одночасно відновлюючи, стабілізуючи та ефективно використовуючи поживні речовини з біомасних відходів шляхом перетворення їх на агрономічно цінні продукти".

Щодо управління біомасою, що утворюється в тваринницьких приміщеннях, ключові результати включають підкислення рідкого гною сіркою для зменшення викидів аміаку – під час зберігання та компостування зафіксовано зниження на рівні 30–35 %, а також підвищення утримання азоту. Високої ефективності відновлення поживних речовин також досягнуто, зокрема, для фосфору та амонію, шляхом осадження струвиту з рідкої фракції біодигестату, із рівнем відновлення до 92 % для фосфатів і 66 % для амонію. Серед інших досягнень – покращення стабілізації поживних речовин під час компостування завдяки використанню відібраних корисних мікробних інокулянтів, а також корекція незбалансованого співвідношення азоту/фосфору в добривах, отриманих із біовідходів – критичної проблеми для регіонів із високою щільністю тваринництва.

Для зменшення втрат нітратів і фосфору з добрив ECONUTRI розробив дев'ять нових технологій. Серед них – система підтримки прийняття рішень (DSS) NUTRISENSE, система Veg-Sys DSS та віртуальний лізіметр. Три DSS-системи, впроваджені в ECONUTRI, спрямовані на підтримку виробників у застосуванні економічно доцільних та екологічно безпечних практик удобрення для ґрунтових і безґрунтових овочевих культур

завдяки управлінню поживними речовинами на основі даних і сенсорів. Завдяки динамічному узгодженню внесення добрив із потребами культур, у пілотних випробуваннях ці три DSS забезпечили суттєве скорочення використання води, азоту та фосфору; зокрема, для огірків, вирощених у ґрунті із застосуванням NUTRISENSE DSS, скорочення становило відповідно 45 % і 54 %. Крім того, ця ж система підвищила ефективність використання азоту та фосфору на 16–21 % і 5–46 % відповідно для безґрунтових культур огірка протягом двох послідовних років. Загалом ці технології продемонстрували значне зменшення використання води для зрошення та добрив, а також підвищення ефективності використання води й поживних речовин.

Деталі проєкту

Координатор: Греція

Учасники: Бельгія, Греція, Іспанія, Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Норвегія, Польща, Португалія, Угорщина, Швеція.

Загальні витрати – € 5 979 716,25; внесок ЄС – € 5 560 916,25

Тривалість: листопад 2022 – квітень 2026

<https://cordis.europa.eu/article/id/463702-novel-tech-for-next-generation-green-agriculture>

ЗАВЕРШЕНІ ПРОЕКТИ

НОВІ СПОСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ СКЛАДНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ МОЗКУ

Складні розлади головного мозку, такі як деменція та епілепсія, а також порушення сну, є хронічними станами, що тривають упродовж усього життя та впливають на пам'ять, мислення, настрій, здатність до самостійності й якість життя. Вони часто виникають одночасно та мають спільні порушення мозкових ритмів і структури.

"Оскільки ці розлади мають спільні, тісно переплетені біологічні та соціальні причини і зазвичай проявляються у поєднанні, а не ізольовано, їх складно точно діагностувати та лікувати", – пояснює Христос Нтанос, директор з досліджень Національного технічного університету Афін.

Проєкт MES-CoBraD виник із ідеї, яку Нтанос розробив разом із неврологами Еліссаїосом Карагеоргіу з Неврологічного інституту Афін (NIA) та Іоаннісом Ставропулосом із Королівського коледжу Лондона. Метою було використання новітніх технологій і великих масивів даних для покращення діагностики та ведення складних розладів мозку.

Легке когнітивне порушення (MCI) визначається як проміжна стадія між нормальним старінням і деменцією, коли у людей спостерігається помітне зниження пам'яті або мислення (наприклад, забувкватість чи труднощі з підбором слів), але вони все ще можуть самостійно виконувати повсякденні справи.

"Короткий опитувальник для самостійного заповнення, який ми розробили на основі наявних знань, виявився здатним надійно визначати осіб із високою ймовірністю значних когнітивних порушень, а також ті сфери мислення, які найбільше постраждають", – зазначає Нтанос. Точність цього опитувальника у порівнянні зі спеціалізованою клінічною оцінкою становила 90–95 %.

У межах проєкту було розроблено протокол оцінювання пацієнтів, який об'єднує дані з широкого спектра джерел, включаючи дослідження сну, електроенцефалографію, МРТ, біологічні зразки, а також дані з носимих пристроїв, таких як смарт-годинники.

Проєкт також створив передову та захищену дослідницьку платформу, де нейробіологи можуть збирати дані з реального життя, проводити аналіз, розробляти діагностичні та терапевтичні алгоритми й перевіряти наукові гіпотези. "Ця платформа допомагає дослідникам пропонувати й тестувати нові методи діагностики та лікування складних розладів мозку", – зазначає Нтанос. "У майбутньому вона також дозволить лікарям безпосередньо використовувати ці методи для діагностики та лікування своїх пацієнтів".

Дослідники також можуть використовувати платформу для навчання та застосування штучного інтелекту.

Використовуючи зібрані дані та інноваційну платформу MES-CoBraD, дослідники вже отримали нові уявлення в галузі неврології, зокрема щодо значного впливу сну. "Наші дані показують, що поганий і фрагментований сон пов'язаний із гіршою пам'яттю та зниженням виконавчих функцій", – зазначає Нтанос.

Дослідники NIA поєднали діагностичний протокол MES-CoBraD із терапевтичним протоколом у дослідженні, що порівнювало ефективність когнітивно-поведінкової терапії безсоння (CBTi) із рекомендаціями щодо гігієни сну для пацієнтів із MCI. "Когнітивно-поведінкова терапія не лише усуває хронічне безсоння, але й у понад половини пацієнтів це було досягнуто одночасно зі зниженням дози седативних препаратів, які вони приймали роками і які, як відомо, прискорюють когнітивне погіршення", – додає Нтанос.

Проєкт також показав, що недостатній або порушений сон пов'язаний зі змінами у показниках крові, які відображають серцево-судинні та метаболічні ризики. Крім того, аналіз динаміки нейродегенеративних біомаркерів показав, що забір плазми вранці, а не ввечері, може впливати на точність діагностики хвороби Альцгеймера. Платформа MES-CoBraD може допомогти лікарям діагностувати такі стани, як хвороба Альцгеймера, а також визначати, яких саме діагностичних даних бракує. Отримавши цю інформацію, лікарі можуть обговорити з пацієнтом подальші кроки.

Деталі проєкту

Координатор: Греція

Учасники: Бельгія, Велика Британія, Греція, Ізраїль, Ірландія, Іспанія, Нідерланди, Румунія, Швеція.

Загальні витрати – € 5 656 318, внесок ЄС – € 5 656 318

Тривалість: березень 2018 – серпень 2023.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/new-ways-diagnose-and-treat-complex-brain-disorders>

ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ

СТАРТ КОНКУРСУ НФДУ "ПЕРЕДОВА ФУНДАМЕНТАЛЬНА НАУКА В УКРАЇНІ 2027–2029"

Розпочато прийом заявок на конкурс НФДУ «Передова фундаментальна наука в Україні 2027–2029»

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ

Міністерство освіти і науки України інформує про старт конкурсу Національний фонд досліджень України "Передова фундаментальна наука в Україні 2027–2029". Рішення про затвердження умов конкурсу ухвалено 12 березня 2026 року науковою радою НФДУ.

Конкурс спрямований на підтримку колективних наукових проєктів у сфері фундаментальних досліджень. Йдеться про проєкти, які передбачають розв'язання актуальних наукових проблем і реалізуються командами провідних і молодих учених у відповідь на виклики та потреби українського суспільства.

Результатом має стати посилення конкурентоспроможності української науки, розвиток національного дослідницького потенціалу та інтеграція до світового наукового простору.

Прийом заявок триватиме: з 25 березня 2026 року (00:01) до 24 квітня 2026 року (23:59) за київським часом.

Проведення наукової та науково-технічної експертизи, а також визначення переможців конкурсу заплановано до 15 грудня 2026 року (орієнтовно).

МОН закликає заклади вищої освіти та наукові установи, що належать до сфери управління міністерства, долучатися до участі в конкурсі.

Ознайомитися з умовами конкурсу можна за посиланням: https://nrfu.org.ua/wp-content/uploads/2026/03/umovy_peredova_nauka_2026_ukr.docx.pdf

<https://mon.gov.ua/news/rozpochato-priyom-zaiavok-na-konkurs-nfdu-peredova-fundamentalna-nauka-v-ukraini-20272029>

РОЗПОЧАТО ПОДАННЯ ЗАЯВОК НА EUROPEAN DIGITAL SKILLS AWARDS 2026: МОЖЛИВІСТЬ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНІЦІАТИВ

Міністерство освіти і науки України повідомляє про старт грантового добору в межах програми EU4Innovation East. Ініціатива спрямована на розвиток інкубаційних та акселераційних програм у закладах вищої освіти та академічному середовищі.

Проєкт фінансується Європейським Союзом, співфінансується урядом Франції та реалізується організацією Expertise France. Мета програми – посилення інноваційної екосистеми України та підтримка економічного відновлення через розвиток стартапів.

У межах добору передбачено створення національної інкубаційної програми, яка допоможе студентам, дослідникам і підприємцям на ранніх стадіях перетворювати наукові

розробки на масштабовані бізнес-рішення. Програма має тривати щонайменше 6 місяців, охоплювати не менше ніж 10 регіонів України та підтримати щонайменше 50 команд у пріоритетних напрямках, зокрема AI, DeepTech, GreenTech, BioTech, MedTech, EdTech та Aerospace.

Загальний обсяг фінансування становить 150 тис. євро. Передбачається надання одного гранту з умовою співфінансування не менше за 10% з інших джерел. Частину коштів можна спрямувати на субгранти (до 10 тис. євро) для підтримки найперспективніших стартапів.

Взяти участь можуть українські юридичні особи: заклади вищої освіти, наукові установи, стартап-школи, інкубатори, акселератори, громадські організації та консорціуми.

Програма має охоплювати менторство, розвиток партнерств, підтримку трансферу технологій, підготовку до залучення інвестицій та роботи з інтелектуальною власністю. Окрему увагу надано залученню жінок, молоді, ветеранів та внутрішньо переміщених осіб.

Добір відбуватиметься у два етапи: оцінювання концепції та повної заявки. Рішення ухвалюватимуть з урахуванням релевантності проєкту, його реалізованості, впливу та ефективності використання коштів.

Кінцевий строк подання заявок – 13 травня 2026 року о 15:00 (за паризьким часом).

Посилання для участі в інформаційній сесії:

<https://zoom.us/j/94871106089?pwd=1yJlduP39VPX6P76Igv9ng3RWYdljE.1>

За результатами добору одну організацію буде визначено відповідальною за реалізацію національної інкубаційної програми.

<https://mon.gov.ua/news/mon-informuie-pro-hrantovyi-dobir-eu4innovation-east-dlia-rozvytku-inkubatsiinykh-prohram-v-universytetakh>

СПІЛЬНІ УКРАЇНСЬКО-АВСТРІЙСЬКІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ПРОЄКТИ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ У 2027-2028 РР.: ОГОЛОШЕНО КОНКУРС

Оголошено конкурс спільних українсько-австрійських науково-дослідних проєктів для реалізації у 2027-2028 рр.

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ

09 березня 2026 року оголошено конкурс спільних українсько-австрійських науково-дослідних проєктів для реалізації у 2027-2028 рр.

Кінцевий строк подання: 24 квітня 2026 року (до 12:00).

Організатори:

- Міністерство освіти і науки України (МОН);
- *Федеральне міністерство у справах жінок, науки та досліджень Республіки Австрія* (Bundesministerium für Frauen, Wissenschaft und Forschung - Startseite, BMFWF);
- *Австрійське агентство з питань освіти та інтернаціоналізації* (Österreichische Austauschdienst, OeAD).

Потенційні учасники: будь-які науково-дослідні групи закладів вищої освіти, наукових установ обох країн за всіма науковими дисциплінами і тематичними напрямками, включно соціальні та гуманітарні науки.

Система подання: функціональний модуль Національної електронної науково-інформаційної системи (Система).

Детальна інформація щодо подачі документів та участі

Фінансування:

- можуть фінансувати лише нові проєкти;
- проєктна пропозиція має бути розрахована на 2 роки, починаючи з 01.01.2027 року.

Фінансування виділяється на кожен рік окремо: з виконавцями укладають відповідні договори та щороку додаткові угоди на виконання проєктів; рішення про продовження фінансування наступного року ухвалюється після розгляду звіту за попередній рік роботи.

МОН фінансує:

- витрати українських вчених під час візиту до Республіки Австрія, а саме витрати на проїзд, проживання, добові, візу за необхідності та медичне страхування;
- заробітну плату українських учасників проєкту;
- за договором на виконання (передачу) науково-дослідних робіт між МОН та установою-виконавцем проєкту передбачаються статті витрат на закупівлю матеріалів та на накладні витрати для підтримки установи, де виконується проєкт.

Візити австрійських колег забезпечуються за рахунок австрійської сторони.

<https://ms.nauka.gov.ua/news/novini-portalu/cpilni-ukrayinsko-avstrijski-naukovo-doslidni-proyekti-dlya-realizaciyi-u-2027-2028-rr-ogolosheno-konkurs/>

ЄК ОГОЛОШУЄ ПРО ЗАПРОШЕННЯ НА УЧАСТЬ У КОНКУРСІ EU TALENTON

У рамках європейського проєкту «Наука приходить у місто» Європейська Комісія готує третій конкурс *EU TalentOn* за програмою WIDERA, що входить до програми «Горизонт Європа». Під час цього п'ятиденного наукового конкурсу група відібраних молодих дослідників віком від 21 до 35 років з усієї Європи працюватиме в командах, щоб знайти найкращі наукові рішення для викликів, пов'язаних з однією з п'яти місій ЄС: Адаптація до зміни клімату; Профілактика та лікування раку; Відновіть наш океан і воду; Кліматично нейтральні та розумні міста; Угода щодо ґрунтів для Європи.

Фінал конкурсу відбудеться з 7 по 11 вересня 2026 року в Бресті, Франція. Проїзд, проживання та харчування протягом фінального тижня повністю покриваються, а загальна сума призових коштів у розмірі 80 000 євро буде розподілена між призами на 5 аренах Місії, включаючи приз Великого журі у розмірі 12 000 євро.

Для отримання додаткової інформації: <https://european-research-area.ec.europa.eu/news/apply-now-eu-talenton-2026-young-researchers-shape-future-brest>

Кінцевий термін подання заявок – 30 квітня 2026 року.

<https://european-research-area.ec.europa.eu/news/apply-now-eu-talenton-2026-young-researchers-shape-future-brest>

КОМІСІЯ УХВАЛИЛА РОБОЧУ ПРОГРАМУ НА СУМУ €1,5 МІЛґАРДА ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ОБОРОННОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Європейська комісія 30 березня схвалила робочу програму на суму €1,5 мільярда в рамках *Європейської програми оборонної промисловості (EDIP)* для покращення та модернізації оборонної промисловості Європи, підвищення виробничих потужностей і забезпечення технологічного прогресу та стійкості.

EDIP вирішує нагальні виклики в європейській обороні та безпеці, посилюючи промислові виробничі потужності, зміцнюючи співпрацю з Україною, зміцнюючи спільні європейські закупівлі та розвиваючи європейські оборонні проекти спільного інтересу, що є важливим кроком у зусиллях ЄС щодо покращення безпеки Європи.

Понад €700 млн підтримають збільшення виробництва ключових оборонних компонентів і продуктів, включно з системами протидії дронам, ракетами та боєприпасами. Це включає €260 млн за *Інструментом підтримки України (USI)* EDIP, на допомогу у відновленні та модернізації оборонно-технологічної та промислової бази України (DTIB) шляхом інвестицій у спільні проекти, що збільшують виробничі потужності як в Україні, так і в Європі.

Європейські оборонні проекти спільного інтересу (EDPCI) отримають €325 млн для запуску та реалізації амбітних спільних промислових проектів. Ці проекти мають на меті принести користь ширшій частині ЄС і також відкриті для Норвегії та України.

Щоб зменшити фрагментацію та підвищити ефективність, EDIP фінансує €240 млн на спільну закупівлю оборонного обладнання, включно з протидронами, протиповітряною та протиракетною обороною, а також наземними та морськими бойовими системами, державами-членами та Норвегією. Консорціуми підрядних органів можуть подавати заявки на фінансування, при цьому гранти доступні на суму до €20 мільйонів за кожен проект.

Оборонні стартапи, зокрема малі та середні, отримають €100 млн у вигляді підтримки капіталу через Фонд прискорення трансформації ланцюгів постачання оборони (FAST). У рамках ініціативи *BraveTech EU* нова оборонна інноваційна програма отримає додатково €35,3 млн від EDIP USI, підтримуючи як українську, так і європейську галузі, особливо стартапи та малі та середні підприємства, стимулюючи інновації для вирішення нагальних викликів українських збройних сил і підвищення конкурентоспроможності європейської оборонної промисловості.

Перший раунд конкурсів EDIP доступний на *Порталі фінансування та тендерів ЄС* з 31 березня 2026 року.

Для отримання додаткової інформації:

Програма роботи EDIP 2026

Регулювання EDIP

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_752

КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ СТИПЕНДІЇ ІМЕНІ ЕДУАРДА ЗУБА

Конкурс на здобуття Стипендії імені Едуарда Зуба – ініціативи, спрямованої на підтримку молодих істориків, краєзнавців, журналістів, студентів, які працюють у сфері дослідження та популяризації історії України.

Засновники Стипендії – Олександра та Іван Зуби. Ініціатива реалізується за участі Українського інституту національної пам'яті, Благодійної організації "Благодійний фонд родини Алчевських-Бекетових" та Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

На здобуття Стипендії можуть претендувати молоді дослідники та популяризатори історії України, які є громадянами України та спеціалізуються на темах пов'язаних з історією Харкова; репресивною політикою комуністичного тоталітарного режиму; Українською революцією 1917-1921 років із акцентом на локальному вимірі; церковно-релігійним життям в Україні за часів комуністичного тоталітарного режиму, дотримуються принципів академічної доброчесності та мають активну громадянську позицію. Вікова межа претендента на момент отримання Стипендії – 40 років включно.

Претенденти повинні мати підтверджений за останні п'ять років досвід щонайменше у двох з наступних напрямів:

- написання наукових або науково-популярних робіт (список публікацій);
- проведення історичних екскурсій (із підтвердженням: афіші, фото, відео тощо);
- публічні виступи для широкої аудиторії, зокрема в медіа;
- створення власного популяризаційного історичного продукту (блог, сторінка, канал).

Для участі у Конкурсі претенденти мають подати такі документи:

- заявку на участь згідно з Додатком 1, який можна знайти у Положенні;
- CV за формою згідно з Додатком 2, який можна знайти у Положенні;
- мотиваційний лист до 4000 знаків, де, крім традиційного представлення себе, обов'язково має бути пропозиція, яку претендент планує реалізувати за підтримки Стипендії. Пропозиція повинна містити відомості, зокрема про канали і шляхи розповсюдження інформації щодо результатів її реалізації;
- два рекомендаційні листи, засвідчені належним чином (не є обов'язковим, але буде перевагою).

Подання документів здійснюватиметься через онлайн-форму за [посиланням](#).

Ознайомитися з повним текстом Положення, про Стипендію імені Едуарда Зуба, де містяться Додатки, можна [за посиланням](#).

Час подання документів на участь у Конкурсі : 2 березня – 2 травня 2026 року.

Переможці конкурсу мають реалізувати свою Пропозицію (яку вони зазначили у Мотиваційному листі) протягом 4 (чотирьох) місяців з моменту отримання Стипендії.

У разі виникнення питань необхідно звертатися до представника Організаційного комітету: vorobyov@karazin.ua.

<https://mon.gov.ua/news/zaproshuiemo-do-uchasti-v-konkursi-na-zdobuttia-stypendii-imeni-eduarda-zuba>